

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача **Голобородько Ксенії Олександрівни**

(ПІБ)

академічної групи **072-21-1 (денна форма навчання)**

(шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему **«Фінансова діяльність промислових підприємств і напрями її
удосконалення (на прикладі ТОВ «Дніпроремонтважмаш»)»**

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	ст. викл. Горяча О.І.			
Рецензент	Пушкаренко А.В.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2025

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В. УСАТЕНКО

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2025 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

здобувачу **Голобородько Ксенії Олександрівні** академічної групи **072-21-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)

на тему: **«Фінансова діяльність промислових підприємств і напрями її
удосконалення (на прикладі ТОВ «Дніпроремонтважмаш»)**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **01.05.2025р № 330-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	05.05.2025- 06.05.2025
Розділ 1	Теоретичні аспекти аналізу фінансової діяльності підприємства	07.05.2025- 13.05.2025
Розділ 2	Комплексний аналіз результатів фінансової діяльності ТОВ «Дніпроремонтважмаш»	14.05.2025- 20.05.2025
Розділ 3	Шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства»	21.05.2025- 27.05.2025
ВИСНОВКИ	Узагальнено результати дослідження та сформульовано основні висновки й пропозиції	28.05.2025- 29.05.2025
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	30.05.2025- 01.06.2025

Завдання видано

_____

О.І.Горяча

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **21.04.2025 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **02.06.2025 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____

К.О.Голобородько

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Голобородько К.О. – Фінансова діяльність промислових підприємств і напрями її удосконалення (на прикладі ТОВ «Дніпроремонтважмаш») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2025.

Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтування теоретико-методологічних аспектів фінансової діяльності підприємства та виявлення напрямів її удосконалення.

У вступі дослідження висвітлено актуальність обраної теми, визначено мету і завдання дослідження, сформульовано об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі здійснено теоретичне узагальнення наукових напрацювань учених-економістів щодо фінансової діяльності підприємств. Розкрито сутність і роль фінансової діяльності в системі господарювання, окреслено її основні напрямки.

У другому розділі розглянуто організаційну структуру підприємства, здійснено комплексний аналіз його фінансової діяльності. На основі отриманих результатів зроблено узагальнені висновки щодо фінансового стану ТОВ «Дніпроремонтважмаш» в динаміці за 2022-2024 роки.

У третьому розділі здійснено прогнозування та надано пропозиції щодо підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Результати дослідження можуть бути використані в діяльності ТОВ «Дніпроремонтважмаш» з метою підвищення ефективності фінансової діяльності в майбутніх періодах.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ВИТРАТИ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, АНАЛІЗ, МОДЕРНІЗАЦІЯ, ІНВЕСТУВАННЯ.

ABSTRACT

Holoborodko K.O. – Financial activity of industrial enterprises and directions for its improvement (based on the example of LLC "Dniproremontvazhmash") – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2025.

The purpose of the qualification work is to substantiate the theoretical and methodological aspects of the financial activities of the enterprise and identify areas for its improvement.

The introduction to the study highlights the relevance of the chosen topic, defines the goal and objectives of the study, and formulates the object and subject of the study.

The first section provides a theoretical generalization of the scientific work of economists on the financial activities of enterprises. The essence and role of financial activities in the economic system are revealed, and its main directions are outlined.

The second section examines the organizational structure of the enterprise, conducts a comprehensive analysis of its financial activities. Based on the results obtained, generalized conclusions are made regarding the financial condition of the enterprise in dynamics for 2022-2024.

In the third section, forecasts are made and proposals are provided to improve the efficiency of the financial activities of the enterprise.

The results of the study can be used in the activities of LLC "Dniproremontvazhmash" in order to increase the efficiency of financial activities in future periods.

FINANCIAL ACTIVITY, EFFICIENCY, COSTS, FINANCIAL RESOURCES, ANALYSIS, MODERNIZATION, INVESTMENT.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність та значення фінансової діяльності підприємства	9
1.2. Завдання, функції та напрями фінансової діяльності	14
1.3. Методи та підходи до аналізу фінансової діяльності підприємства	19
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДНІПРОРЕМОНТВАЖМАШ»	26
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	26
2.2. Оцінка майнового стану підприємства	35
2.3. Аналіз фінансового стану підприємства	42
Висновки до розділу 2	54
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	57
3.1. Аналіз проблем та визначення напрямів покращення фінансових результатів підприємства	56
3.2. Вплив запропонованого заходу на результативність фінансової діяльності підприємства	67
Висновки до розділу 3	81
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах динамічного ринкового середовища ефективна фінансова діяльність підприємства є ключовою умовою забезпечення його стабільності, прибутковості та конкурентоспроможності. Зростаюча нестабільність зовнішнього середовища, інфляційні процеси, податковий тиск і коливання ринкової кон'юнктури вимагають від підприємств оперативного реагування та вдосконалення фінансових механізмів. Від ефективності управління фінансовими ресурсами залежить не лише поточна платоспроможність підприємства, а й його здатність до стратегічного розвитку. У зв'язку з цим особливої уваги набуває аналіз фінансової діяльності, що дозволяє своєчасно виявити проблемні зони, оптимізувати витрати, підвищити прибутковість.

Систематичний аналіз фінансових показників дає змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо залучення капіталу, інвестування, формування фінансової стратегії. Попри наявність значної кількості методичних розробок, існує потреба в адаптації теоретичних підходів до умов конкретного підприємства. Саме тому дослідження фінансової діяльності та напрямів її удосконалення є надзвичайно актуальним і має як теоретичне, так і прикладне значення. Актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку ефективних фінансових рішень, що сприятимуть зростанню прибутковості та стійкості підприємств в умовах сучасних економічних викликів.

Предмет дослідження – теоретичні, науково - методичні та прикладні аспекти аналізу фінансової діяльності підприємства.

Об'єкт дослідження – процес дослідження фінансової діяльності ТОВ «Дніпроремонтважмаш» та обґрунтування напрямів її удосконалення.

Метою кваліфікаційної роботи – є обґрунтування теоретико-методологічних аспектів фінансової діяльності підприємства та виявлення напрямів її удосконалення.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно було розв'язати наступні задачі:

- дати обґрунтування значимості дослідження фінансової діяльності промислового підприємства;
- уточнити та розкрити характеристики понятійного апарату дефініції «фінансова діяльність», визначити її основні аспекти;
- охарактеризувати сутність та значення фінансової діяльності;
- надати класифікацію методичних підходів до аналізу фінансової діяльності підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Дніпроремонтважмаш»;
- дослідити фінансову діяльність ТОВ «Дніпроремонтважмаш»;
- проаналізувати фінансовий стан підприємства;
- запропонувати шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. У процесі наукового дослідження було застосовано низку методичних підходів: логічне узагальнення та абстрагування – для формування теоретичних засад категорії «фінансова діяльність»; методи аналізу й синтезу – для поглибленого розкриття її сутності; графічні інструменти – з метою візуалізації табличних даних у формі графіків і діаграм; методи фінансового аналізу – для дослідження поточного та прогностного фінансового стану підприємств на основі динаміки ключових показників; а також економіко-статистичні методи – для збору, підготовки та первинної обробки економічної інформації.

Інформаційною основою дослідження слугували чинні законодавчі та нормативно-правові акти України, аналітичні матеріали наукових публікацій, результати вітчизняних і міжнародних конференцій, ресурси мережі Інтернет, а також фінансова звітність підприємства, що є об'єктом аналізу.

Прикладна цінність дослідження полягає в можливості застосування його результатів для підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Оприлюдненні на Міжнародній конференції для студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи» 23-24 квітня 2025 року.

Особистий внесок дослідження полягає в можливості застосування його результатів для підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства шляхом удосконалення механізмів управління фінансовими ресурсами.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Структура кваліфікаційної роботи зумовлена поставленою метою та завданнями дослідження й охоплює вступ, три розділи основної частини, висновки та список використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінки, містить 28 таблиці, 5 рисунків, 30 джерел та 1 додаток.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення фінансової діяльності підприємства

Фінансова діяльність є однією з ключових функціональних складових системи управління підприємством. Вона охоплює сукупність дій, спрямованих на формування, розподіл і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення безперервності виробничого процесу, досягнення стратегічних цілей та підвищення ефективності функціонування суб'єкта господарювання [1; 10].

Сутність фінансової діяльності підприємства проявляється через низку аспектів. Зокрема, ресурсний аспект передбачає формування достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідних для фінансування операційної, інвестиційної та іншої діяльності [11]

Управлінський аспект полягає в раціональній організації фінансових потоків, оптимізації структури капіталу, управлінні витратами та ризиками [29].

Контрольний аспект реалізується через здійснення фінансового аналізу, бюджетування, складання та використання фінансової звітності [18].

Інвестиційний аспект охоплює процеси планування та реалізації інвестиційних проєктів, оцінювання їх ефективності та ризику [26].

Регуляторний аспект пов'язаний з дотриманням норм чинного законодавства у сфері фінансів, податків і бухгалтерського обліку [6].

Фінансова діяльність має вагоме значення для забезпечення стабільного функціонування підприємства. Вона сприяє зміцненню фінансової стійкості, підтримці належного рівня ліквідності та платоспроможності. Завдяки ефективному управлінню фінансами забезпечується підвищення рентабельності, зниження витрат, зростання вартості бізнесу. Крім того,

фінансова діяльність виступає інструментом реалізації інвестиційної та інноваційної політики, дозволяє залучати додаткові джерела фінансування, формувати позитивний імідж підприємства на ринку та адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

Фінансова діяльність має стратегічне значення для досягнення основних цілей підприємства. Вона забезпечує фінансову стійкість, ліквідність, сприяє підвищенню економічної ефективності, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємства. У процесі реалізації фінансової діяльності створюються умови для оптимального управління капіталом, нарощування власного потенціалу, а також для своєчасного реагування на зміни зовнішнього середовища [27].

Таким чином, фінансова діяльність підприємства є визначальним чинником його економічної життєздатності, стратегічного розвитку та конкурентоспроможності в умовах ринкової економіки.

Економічна природа сутності та значення фінансової діяльності підприємства полягає в управлінні фінансовими ресурсами з метою забезпечення безперервності, ефективності та прибутковості функціонування підприємства. Вона охоплює комплекс заходів, пов'язаних із залученням, розподілом і використанням грошових коштів, формуванням капіталу, інвестуванням та розрахунками з контрагентами.

Розуміння сутності фінансової діяльності відображається в основних процесах, таких як:

- формування фінансових ресурсів (власних і залучених) для здійснення основної та інвестиційної діяльності;
- управління грошовими потоками з метою забезпечення платоспроможності й фінансової стійкості;
- оптимізація структури капіталу підприємства – визначення ефективного співвідношення між власними та позиковими коштами;
- аналіз і планування фінансових результатів таких, як прибуток, рентабельності, фінансових ризиків.

Отже, фінансова діяльність є фундаментом економічного зростання підприємства, виступаючи основним інструментом реалізації його стратегічних та тактичних цілей в умовах динамічного ринкового середовища.

Сутність фінансової діяльності та ефективність управління нею вивчало багато як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Підходи до визначення категорії «фінансова діяльність» у науковій літературі показано в табл.1.1.

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення категорії «фінансова діяльність» у науковій літературі

Автори	Характеристика
Г.С. Нікіфоров [18]	Фінансова діяльність підприємства є сукупністю процесів, які пов'язані з формуванням і використанням фінансових ресурсів, а також управлінням ними з метою забезпечення стійкості та прибутковості підприємства.
І.О. Бланк [1]	Фінансова діяльність підприємства – це комплексна система, що охоплює управління фінансовими ресурсами, інвестиціями, фінансуванням, що спрямоване на забезпечення ефективності діяльності підприємства.
В.М. Коваленко [11]	Фінансова діяльність підприємства визначається як процес формування та використання фінансових ресурсів з метою забезпечення стійкості підприємства в умовах ринку та зростання його прибутковості.
Ф. Міллер [26]	Визначає фінансову діяльність як сукупність дій, спрямованих на управління ресурсами, що включає інвестування, фінансування, а також прийняття рішень щодо дивідендів і кредитування..
Р. Макконнелл [28]	Фінансова діяльність підприємства включає в себе управління активами, пасивами та капіталом з метою забезпечення максимального прибутку при мінімальному рівні ризику для підприємства.
С. Сміт [30]	Фінансову діяльність трактує як взаємодія між фінансовими інститутами, ринками та підприємствами, спрямовану на ефективний розподіл фінансових ресурсів та оптимізацію інвестицій.

У табл. 1.1 подано авторські трактування сутності фінансової діяльності підприємства, які відображають різноманітність наукових поглядів залежно від економічної школи та підходів до управління фінансовими ресурсами.

Українські науковці, такі як Г.С. Нікіфоров, І.О. Бланк, В.М. Коваленко, акцентують увагу на практичному аспекті фінансової діяльності – формуванні, розподілі та використанні фінансових ресурсів підприємства. Водночас

зарубіжні дослідники Р. Макконнелл, Ф. Міллер, С. Сміт, більше зосереджуються на концепціях управління активами й капіталом, інвестиційній діяльності та взаємодії з фінансовими ринками.

Такий підхід дозволяє систематизувати теоретичні засади теми дослідження, виявити загальні та відмінні риси у визначенні поняття «фінансова діяльність» та сформуванню власне наукове розуміння цієї категорії.

Порівняння підходів до визначення категорії «фінансова діяльність» у зарубіжній та вітчизняній літературі надано в табл.1.2.

Таблиця 1.2 – Порівняння підходів до визначення категорії «фінансова діяльність» у зарубіжній та вітчизняній літературі

Країна	Підхід до визначення категорії «фінансова діяльність»
Вітчизняна література	Фінансова діяльність підприємства розглядається як сукупність операцій, що пов'язані з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів для забезпечення нормального функціонування підприємства.
Зарубіжна література	У зарубіжних джерелах фінансова діяльність визначається як процес управління фінансами підприємства через планування, аналіз, контроль та прийняття рішень щодо фінансових активів і зобов'язань.
Інший підхід (зарубіжний)	Фінансова діяльність в інших країнах трактована як взаємодія між фінансовими інститутами, ринками та підприємствами, що сприяє ефективному розподілу фінансових ресурсів та оптимізації інвестицій.

Табл. 1.2 дозволяє чітко порівняти різні підходи до трактування фінансової діяльності в наукових працях різних країн.

Аналіз праць, у яких вчені-економісти, практики досліджували фінансову діяльність дозволило зробити висновок про відсутність єдиного та однозначного підходу до розуміння терміну «фінансова діяльність». Це поняття є об'єктом дослідження науковців та фахівців у сфері економіки,

фінансів, юридичних науках, бухгалтерського обліку однак єдності у тлумаченні не досягнуто.

Фінансова діяльність відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування та розвитку підприємства. Вона спрямована на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів, що є основою для досягнення стратегічних і тактичних цілей суб'єкта господарювання. Через механізми фінансової діяльності забезпечується стабільність грошових потоків, підтримується платоспроможність, здійснюється контроль за витратами та визначається фінансова результативність.

Завдяки ефективному фінансовому управлінню підприємство отримує змогу адаптуватися до змін ринкового середовища, мінімізувати ризики та забезпечити стійке зростання. Крім того, фінансова діяльність є інструментом для оптимізації інвестиційних рішень, формування капіталу, аналізу доцільності фінансування проєктів та забезпечення фінансової стійкості.

Отже, фінансова діяльність є важливою складовою загального управління підприємством, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність, рентабельність та фінансову безпеку господарюючого суб'єкта.

Результати проведеного дослідження свідчать, що значення фінансової діяльності є багатограним. По-перше, вона забезпечує платоспроможність підприємства та здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед партнерами, державою, працівниками. По-друге, вона створює передумови для стабільного функціонування підприємства в умовах динамічного ринкового середовища та високої конкуренції. По-третє, ефективна фінансова діяльність сприяє зростанню прибутковості, підвищенню інвестиційної привабливості та зміцненню фінансової безпеки. Вона також дозволяє ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, які базуються на аналізі фінансових показників, прогнозуванні ризиків і оцінці альтернатив.

Як бачимо, значення фінансової діяльності підприємства дійсно ключове для його успішності. Це включає управління грошовими потоками,

забезпечення фінансової стабільності, оптимізацію витрат і максимізацію прибутку. Фінансова діяльність допомагає підприємствам пристосовуватися до змін на ринку, залучати інвестиції, а також забезпечує відповідність законодавству та стандартам. Це не лише економічний інструмент, але й стратегічний ресурс для досягнення цілей компанії.

1.2. Завдання, функції та напрями фінансової діяльності

Фінансова діяльність підприємства виконує важливу роль у системі управління господарською діяльністю та забезпечує необхідні умови для досягнення стратегічних і поточних цілей. Її організація ґрунтується на чітко визначених завданнях, функціях та напрямках реалізації, які відображають особливості діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

Основними завданнями фінансової діяльності підприємства є:

- формування та ефективне використання фінансових ресурсів;
- забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності;
- організація раціонального грошового обігу;
- контроль за витратами та прибутковістю діяльності;
- забезпечення виконання зобов'язань перед державними органами, контрагентами та працівниками;
- залучення додаткових джерел фінансування у разі потреби (інвестицій, кредитів тощо);
- підвищення рентабельності та оптимізація фінансових ризиків.

Фінансова діяльність виконує низку ключових функцій, серед яких:

1. Формуюча функція – полягає у створенні фінансових ресурсів підприємства за рахунок прибутку, амортизаційних відрахувань, запозичених коштів тощо.

2. Розподільча функція – реалізується під час розподілу грошових коштів між різними напрямками діяльності, формуванням резервів, виплатою дивідендів.

3. Контрольна функція – передбачає постійний моніторинг фінансових показників, оцінку ефективності використання ресурсів, виявлення відхилень та ухвалення коригувальних заходів.

4. Регулююча функція – спрямована на адаптацію фінансової політики підприємства до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

5. Стимулююча функція – полягає у створенні фінансових мотивацій для підвищення продуктивності праці, ефективності управління, впровадження інновацій.

Таким чином, функції фінансової діяльності підприємства забезпечують її системну реалізацію на практиці. Формуюча, розподільча, контрольна, регулююча та стимулююча функції створюють основу для ефективного управління фінансовими потоками та ресурсами. Саме через реалізацію цих функцій підприємство досягає цілей фінансової стабільності, прибутковості та розвитку в конкурентному ринковому середовищі.

Основні напрями фінансової діяльності підприємства включають:

- фінансове планування та прогнозування, що передбачає визначення обсягів надходжень і витрат, складання бюджетів, прогнозування прибутку;
- управління капіталом, тобто оптимізацію структури джерел фінансування (власні та залучені кошти);
- управління грошовими потоками – забезпечення ліквідності, контроль руху коштів, регулювання залишків на рахунках;
- інвестиційна діяльність – вибір об'єктів інвестування, оцінка ризиків та очікуваної віддачі;
- кредитна політика – залучення банківських позик або інших кредитних ресурсів на оптимальних умовах;
- фінансовий аналіз та контроль – дослідження фінансових результатів, розрахунок ключових показників ефективності діяльності;
- податкова політика – планування та оптимізація податкових зобов'язань з урахуванням законодавчих вимог.

Усі ці напрями тісно взаємопов'язані та повинні реалізовуватися в комплексі, що дозволяє підприємству досягати фінансової стабільності, конкурентоспроможності та зростання рентабельності.

Узагальнення основних напрямів фінансової діяльності підприємства представлено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Основні напрями фінансової діяльності підприємства

Напрямок фінансової діяльності	Зміст	Мета
Фінансове планування і прогнозування	Розробка бюджетів, прогнозування надходжень, витрат, прибутку	Визначення фінансових потреб та цілей
Управління фінансовими ресурсами	Формування, розподіл і використання власного та залученого капіталу	Забезпечення фінансової рівноваги та ефективності
Управління грошовими потоками	Регулювання надходжень і витрат коштів, підтримка ліквідності	Збереження платоспроможності та уникнення касових розривів
Інвестиційна діяльність	Вибір об'єктів інвестування, оцінка ризику і дохідності	Підвищення вартості бізнесу та забезпечення зростання
Управління фінансовими ризиками	Виявлення, оцінка і мінімізація ризиків (кредитних, валютних тощо)	Зниження невизначеності та втрат
Податкова політика	Планування і оптимізація податкових платежів	Мінімізація податкового навантаження в рамках законодавства
Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю	Контроль за станом розрахунків з контрагентами	Підвищення оборотності коштів та уникнення прострочень
Фінансовий аналіз і контроль	Оцінка фінансової ефективності, аналіз показників, виявлення проблем	Прийняття обґрунтованих управлінських рішень

Проведене узагальнення напрямів фінансової діяльності свідчить про її комплексний характер. Кожен із напрямів – від планування до контролю – виконує специфічну роль у загальній системі управління фінансами. Їхнє узгоджене функціонування дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни ринкового середовища, мінімізувати ризики, забезпечувати стабільний розвиток та досягати високої фінансової ефективності.

Комплексне використання напрямів фінансової діяльності дозволяє підприємству зберігати фінансову незалежність та стабільність, збільшувати прибутковість та платоспроможність.

На сьогоднішній день більшість підприємств стикається з проблемою браку коштів для виконання своїх зобов'язань. Дана проблема з'являється через недостатнє залучення коштів та неправильне їх використання. Саме тому питання щодо вдосконалення управління грошовими потоками гостро постає для підприємств.

Управління грошовими потоками відіграє ключову роль у системі фінансової діяльності підприємства. Цей процес тісно пов'язаний зі змінами як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі, а також з факторами ризику, ліквідності та фінансової стабільності.

На думку дослідниці Н. Танклевської, грошовий потік підприємства являє собою рух надходжень і витрат грошових коштів та їх еквівалентів у певні часові періоди, що формується внаслідок звичайної й надзвичайної діяльності підприємства та зумовлюється впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, зокрема просторових, структурних, ризикових і ліквідних [23].

Сьогодні в обігу паралельно перебуває два поняття «фінансовий потік» та «грошовий потік». Окрім того, переважна більшість вітчизняних авторів використовує поняття грошового потоку ототожнюючи його з фінансовим.

Поняття фінансового потоку автори [12; 23] використовують для розкриття якісних характеристик фінансового стану підприємств та їх можливостей відповідати за своїми зобов'язаннями. Чистий грошовий потік застосовується для визначення економічної сутності фінансового потенціалу.

Раціональна організація управління грошовими потоками є запорукою сталого розвитку підприємства та його фінансової результативності в довгостроковій перспективі та залежить майбутній розвиток підприємства та досягнення ним фінансового успіху у довгостроковому періоді.

Управління грошовими потоками базується на певних принципах. Принципи та їх характеристика зображені на рис.1.1.

Рис.1.1 – Принципи управління грошовими потоками та їх характеристика

Поняття «фінансові ресурси» та «фінансові потоки» є взаємозалежними та не можуть бути взаємовиключними, адже за своєю економічною сутністю фінансові потоки є видозміною фінансових ресурсів в наслідок цілеспрямованого руху протягом певного часу в процесі їх залучення, перерозподілу, та використання в діяльності промислових підприємств.

Фінансова діяльність охоплює широкий спектр завдань і функцій, що забезпечують ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства. Чітке розмежування її напрямів дає змогу реалізувати стратегічні цілі та адаптуватися до змін у внутрішньому й зовнішньому середовищі.

Виконання основних завдань фінансової діяльності формує передумови для сталого розвитку, підвищення вартості підприємства та досягнення високої економічної ефективності.

1.3. Методи та підходи до аналізу фінансової діяльності підприємства

Фінансова діяльність підприємства охоплює всі процеси, пов'язані з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів. Її оцінка є необхідною для прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечення стабільності та прибутковості діяльності. У цьому контексті фінансовий аналіз є інструментом, що дозволяє об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства, виявити його сильні й слабкі сторони, а також передбачити потенційні ризики.

У практиці аналізу фінансової діяльності застосовують такі основні підходи:

- формалізований (кількісний) підхід: базується на математичних розрахунках і використанні фінансових коефіцієнтів;
- дескриптивний (якісний) підхід: включає експертну оцінку, аналіз фінансової політики підприємства, ринкових умов та управлінських рішень;
- системний підхід: розглядає фінансову діяльність як частину загальної системи управління підприємством;
- комплексний підхід: поєднує кількісні й якісні методи для отримання цілісної картини фінансового стану.

Успіх функціонування підприємства залежить від регулярного проведення аналізу фінансової діяльності та показників. Він дозволяє керівництву виявляти поточні проблеми, вузькі місця та намічати заходи щодо їх усунення, а зовнішнім користувачам – робити вибір на користь співпраці з цим підприємством, вкладатись у його подальший розвиток [14].

За допомогою проведення фінансового аналізу можливо не лише оцінити поточний стан підприємства, а й прогнозувати його розвиток у

майбутньому, виявити ризики банкрутства та визначити шляхи підвищення ефективності діяльності. У зв'язку з цим вивчення теоретичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства є важливим для формування грамотної фінансової політики та забезпечення сталого функціонування підприємств в умовах кризи.

У рамках зазначених підходів застосовуються різноманітні методи аналізу, серед яких виділяють такі:

1. Горизонтальний аналіз – це метод вивчення змін фінансових показників підприємства у динаміці – порівняння поточних значень з аналогічними показниками попередніх періодів. Він дозволяє виявити тенденції росту або зниження окремих показників.

2. Вертикальний аналіз: метод структури – показує питому вагу окремих статей у загальному підсумку фінансової звітності (наприклад, у загальній сумі активів чи витрат). Дає змогу оцінити внутрішню структуру фінансових документів.

3. Коефіцієнтний аналіз. Для комплексної оцінки фінансового стану підприємства доцільно використовувати систему фінансових коефіцієнтів. Нижче наведено основні групи показників із відповідними формулами, які дозволяють оцінити різні аспекти фінансової діяльності.

– коефіцієнти ліквідності: визначають здатність підприємства своєчасно розраховуватися за короткостроковими зобов'язаннями.

Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл):

$$Кпл = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.1)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл):

$$K_{\text{ШЛ}} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.2)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал):

$$K_{\text{ал}} = \frac{\text{Грошові кошти} + \text{Короткострокові фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.3)$$

– коефіцієнти фінансової стійкості: показують залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування та структуру його капіталу.

Коефіцієнт автономії (Кавт):

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Всього активів}} \quad (1.4)$$

Коефіцієнт фінансового левериджу (Кфл):

$$K_{\text{фл}} = \frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Власний капітал}} \quad (1.5)$$

– коефіцієнти рентабельності – характеризують прибутковість діяльності підприємства та ефективність використання ресурсів.

Рентабельність продажів (Рп):

$$R_{\text{п}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} \times 100\% \quad (1.6)$$

Рентабельність активів (Ра):

$$R_{\text{а}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}} \times 100\% \quad (1.7)$$

Рентабельність власного капіталу (Рвк):

$$Рвк = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічний власний капітал}} \times 100\% \quad (1.8)$$

– коефіцієнти ділової активності оцінюють ефективність використання підприємством своїх ресурсів.

Оборотність дебіторської заборгованості (Од):

$$Одз = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня дебіторська заборгованість}} \quad (1.9)$$

Оборотність запасів (Оз):

$$Оз = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середні запаси}} \quad (1.10)$$

Оборотність активів (Оа):

$$Оа = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середні активи}} \quad (1.11)$$

4 Аналіз грошових потоків оцінюється здатність підприємства генерувати грошові кошти, що мають вирішальне значення для поточної діяльності, інвестицій та фінансування.

5. Факторний аналіз, спрямований на виявлення причин змін фінансових результатів. Визначає, які саме фактори і в якому обсязі вплинули на зміну певного показника.

6. Сценарний і чутливісний аналіз: застосовується для оцінки ризиків та фінансової стійкості в умовах невизначеності. Передбачає побудову декількох сценаріїв та аналіз їх впливу на фінансові показники.

Результати фінансового аналізу є основою для прийняття управлінських рішень, зокрема:

- оптимізації структури витрат;
- планування прибутку;
- оцінки доцільності інвестицій;
- аналізу ризиків і прогнозування фінансової стабільності.

У процесі дослідження методів і підходів до аналізу фінансової діяльності підприємства встановлено, що ефективний фінансовий аналіз є важливим інструментом для забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємства.

Застосування таких методів, як горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, факторний аналіз, а також аналіз грошових потоків, дає змогу комплексно оцінити фінансовий стан підприємства, виявити його слабкі та сильні сторони.

Особливе значення має поєднання кількісних та якісних підходів, що забезпечує об'єктивність оцінки та обґрунтованість управлінських рішень. Використання сучасного програмного забезпечення додатково підвищує точність та швидкість обробки фінансової інформації.

У кризових умовах ефективний фінансовий аналіз набуває ключового значення для забезпечення стабільного функціонування підприємства.

Теоретичні аспекти аналізу дозволяють сформулювати цілісне уявлення про фінансову ситуацію, забезпечити обґрунтованість управлінських рішень і підвищити адаптивність підприємства до змін у зовнішньому середовищі.

Застосування сучасних підходів, дає можливість вчасно виявляти проблеми та знаходити шляхи підвищення фінансової ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, систематичне застосування аналізу фінансової діяльності є необхідною умовою для підвищення ефективності управління підприємством, мінімізації ризиків і досягнення фінансової стабільності в довгостроковій перспективі.

Висновки до розділу 1

1. Проведений аналіз наукових авторських трактувань сутності фінансової діяльності підприємства, показав різноманітність наукових поглядів залежно від економічної школи та підходів до управління фінансовими ресурсами. Це поняття є об'єктом дослідження науковців та фахівців у сфері економіки, фінансів, юридичних науках, бухгалтерського обліку однак єдності у тлумаченні поняття «фінансова діяльність» не досягнуто. На наш погляд, фінансова діяльність підприємства – це сукупність дій, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів з метою забезпечення безперервного функціонування та розвитку суб'єкта господарювання.

2. Сутність фінансової діяльності полягає у забезпеченні ефективного управління фінансовими ресурсами, які є основою для реалізації стратегічних і тактичних завдань підприємства. Її реалізація здійснюється через фінансове планування, аналіз, контроль і прийняття рішень щодо оптимального використання наявного капіталу. Значення фінансової діяльності підприємства дійсно ключове для його успішності. Це включає управління грошовими потоками, забезпечення фінансової стабільності, оптимізацію витрат і максимізацію прибутку. Фінансова діяльність допомагає підприємствам пристосовуватися до змін на ринку, залучати інвестиції, а також забезпечує відповідність законодавству та стандартам. Це не лише економічний інструмент, але й стратегічний ресурс для досягнення цілей компанії.

3. Проведене узагальнення напрямів фінансової діяльності свідчить про її комплексний характер. Кожен із напрямів – від планування до контролю – виконує специфічну роль у загальній системі управління фінансами. Їхнє узгоджене функціонування дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни ринкового середовища, мінімізувати ризики, забезпечувати стабільний розвиток та досягати високої фінансової ефективності.

4. У процесі дослідження методів і підходів до аналізу фінансової діяльності підприємства встановлено, що ефективний фінансовий аналіз є важливим інструментом для забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємства. Застосування таких методів, як горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, факторний аналіз, а також аналіз грошових потоків, дає змогу комплексно оцінити фінансовий стан підприємства, виявити його слабкі та сильні сторони. Тому, систематичне застосування аналізу фінансової діяльності є необхідною умовою для підвищення ефективності управління підприємством, мінімізації ризиків і досягнення фінансової стабільності в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 2

КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДНІПРОРЕМОНТВАЖМАШ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

На теперішній час ТОВ «Дніпроремонтважмаш» є одним з провідних підприємств у галузі машинобудування і входить до складу науково-промислової групи «Дніпротехсервіс».

Виробничо-технічна база підприємства має замкнутий цикл виробництва – від виплавки металу до комплексної здачі продукції «під ключ». Виробництво включає в себе взаємозв'язані підрозділи: металургійне, механообробне, складальне. Наявність в складі підприємства проектно-конструкторського відділу дає можливість наряду з серійним виробництвом продукції виконувати і індивідуальні замовлення.

На підприємстві працює 779 працівників, з яких 128 спеціалістів та інженерно-технічних співробітників.

Велику частину випускаємої підприємством продукції складають металоконструкції з вуглецевих та легованих марок сталі. Асортимент випускаємих металоконструкцій дуже широкий, це і крупногабаритні металоконструкції з листового прокату та профілю, гнутих товстостінних труб, обичайок з листового прокату та інше. Також на підприємстві є технічна можливість аргоно-дугової зварки виробів з кольорового металу на основі міді і алюмінію, та відновлення і покриття поверхонь захисним керамічним шаром методом плазмового напилення.

Механоскладальне виробництво ТОВ «Дніпроремонтважмаш» дозволяє використовувати високоефективні технології і обробляти деталі різних класів та типорозмірів вагою від декількох грамів до сотень тонн. Обробка деталей здійснюється на токарних верстатах з ЧПУ, карусельних верстатах, зубооброблювальному обладнанні.

Гальванічне виробництво на підприємстві дозволяє проводити хромування, нікелювання деталей та електровакуумне напилення.

Управління підприємством здійснюється у відповідності до його уставу. Вищим керівним органом ТОВ «Дніпроремонтважмаш» являється зібрання співвласників підприємства.

Товариство, для здійснення своєї статутної діяльності самостійно визначає свою структуру, а також штати функціональних, виробничих і інших підрозділів підприємства.

Керівництво основними виробничими цехами підприємства здійснює Директор по виробництву, який відповідає за оперативне регулювання ходу виробництва, забезпеченню ритмічного випуску продукції у відповідності із планами і виробничими програмами підприємства.

Виробнича програма є одним із центральних розділів планування і регулювання економічної і господарської діяльності підприємства. Як розділ комплексу керування і планування виробництва певного асортименту продукції вона передбачає конкретну спеціалізацію підприємства та розвиток необхідних кооперативних зв'язків.

Виробнича програма є тим розділом плану, на основі якого визначається потреба в трудових, матеріальних та фінансових ресурсах. Вона дуже впливає на плани розвитку техніки, капітального будівництва, на рентабельність виробництва і фінанси підприємства.

Отже, виробнича програма підприємства – це завдання з виробництва й реалізації певної кількості продукції у номенклатурі, асортименті і якості у встановлений термін.

Виробнича програма підприємства в сучасних умовах господарювання повинна розроблятися за всіма розділами в тісному зв'язку з плануванням ринків збуту, тобто з повною реалізацією продуктів виробництва.

Основні розділи виробничої програми ТОВ «Дніпроремонтважмаш» подані на рис. 2.1.

Рис. 2.1 – Основні розділи виробничої програми
ТОВ «Дніпроремонтважмаш»

Показники виробничої програми розробляються й плануються як у натуральному, так і у вартісному вираженні. Основними джерелами для складання плану є: портфель замовлень, дані про запаси продукції, планові техніко-економічні норми тощо.

Обсяги виробництва та реалізації продукції на підприємстві наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка виробництва та реалізації продукції
ТОВ «Дніпроремонтважмаш», тис. грн.

Роки	Обсяг виробництва продукції	Темпи росту, %		Обсяг реалізації продукції	Темпи росту, %	
		базові	ланцюгові		базові	ланцюгові
2022	152699,4	-	-	159756,0	-	-
2023	220272,3	144,25	144,25	229771,0	143,83	143,83
2024	280530,4	127,36	183,71	292275,0	127,20	182,95

Дані табл. 2.1 показують, що у 2023 році обсяг виробництва зріс до 220272,3 тис. грн, що на 44,25 % більше порівняно з 2022 роком (ланцюговий темп росту – 144,25 %). У 2024 році спостерігається подальше зростання до 280530,4 тис. грн, що на 27,36 % більше порівняно з 2023 роком. Базовий темп росту за два роки склав 183,71 %, що свідчить про майже дворазове зростання обсягів виробництва відносно 2022 року.

Схожа позитивна динаміка спостерігається і в обсягах реалізації продукції. У 2023 році реалізація зросла до 229771,0 тис. грн (темп росту – 143,83 % до попереднього року), а у 2024 році – до 292275,0 тис. грн. Це становить зростання на 27,20 % порівняно з 2023 роком, а базовий темп росту за два роки – 182,95 %.

Отже, підприємство демонструє стійку тенденцію зростання виробничої та збутової діяльності, що свідчить про ефективну виробничу стратегію та сприятливе положення на ринку. Варто також відзначити, що темпи росту реалізації майже відповідають темпам росту виробництва, що говорить про збереження ефективного збуту продукції без накопичення надлишкових запасів.

Середньорічний темп росту (приросту) виробництва та реалізації продукції розраховувався за середньоарифметичною зваженою:

$$\bar{T} = \sqrt[n]{T_1 * T_2 * T_3}, \quad (2.1)$$

де $\bar{T}$ – середньорічний темп росту;

T_1, T_2, T_3 – темпи росту (коефіцієнти) по рокам.

Середньорічний темп росту виробництва продукції складає:

$$\bar{T} = \sqrt[n]{T_1 * T_2 * T_3} = \sqrt[3]{1 * 1,4425 * 1,8371} = 1,6279 = 162,79\%$$

Середньорічний темп росту реалізації продукції складає:

$$\bar{T} = \sqrt[n]{T_1 * T_2 * T_3} = \sqrt[3]{1 * 1,4383 * 1,8295} = 1,6221 = 162,21\%$$

Отже, середньорічний темп росту виробництва продукції складає 162,79%, а темп приросту – 62,79%. Середньорічний темп росту реалізації продукції складає 162,21%, а темп приросту – 62,21%.

План виробництва і реалізації у вартісному вираженні є наслідком перерахування плану в натуральному вираженні за встановленими цінами на продукцію й послуги в грошовому вираженні.

У плані виробництва і реалізації продукції підприємство встановлює обсяг і структуру продукції, що випускається, а також планова сума виторгу.

Проведемо оцінку виконання плану виробництва на підприємстві за звітний період, який наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Оцінка виконання плану ТОВ «Дніпроремонтважмаш» за 2023-2024 роки, тис.грн.

Найменування показника	2023 р	2024 р.			Відхилення 2024/2023	
		план	факт	% вик. плану	+; -	%
Виготовлена продукція в діючих цінах	220272,3	290783,0	280530,4	96,5	60258,1	27,4
Виготовлена продукція в зіставних цінах	208473,4	284390,4	265090,8	93,2	56617,4	27,2

Як видно з табл. 2.2 у 2024 році обсяг виробництва промислової продукції на ТОВ «Дніпроремонтважмаш» склав 280530,4 тис. грн., що на 27,4% або на 60258,1 тис. грн. більше ніж у попередньому році. Проте незважаючи на зростання виробництва промислової продукції план виробництва на підприємстві був виконаний не в повному обсязі, а саме на 96,5%.

Ефективне функціонування підприємства значною мірою залежить від систематичного аналізу фінансових результатів і ключових показників. Такий аналіз дає змогу управлінському персоналу своєчасно виявляти проблемні аспекти діяльності, визначати «вузькі місця» та розробляти шляхи їх усунення.

Аналіз техніко-економічних показників ТОВ «Дніпроремонтважмаш» представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз техніко-економічних показників підприємства за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022	
	2022	2023	2024	+; -	%
Дохід (виручка) від реалізації продукції, тис.грн	236415,0	275725,0	350730,0	114315,0	48,37
Податок на додану вартість, тис.грн	34283,0	45954,0	58455,0	24172,0	70,50
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис.грн	202132,0	229771,0	292275,0	90143,0	44,61
Обсяг реалізованої продукції, тис.грн	159756,0	229771,0	292275,0	132519,0	83,0
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	804	727	779	-25	-3,11
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн	121853,0	149012,0	206996,0	90143,0	69,89
Валовий прибуток, тис.грн	80779,0	80759,0	85279,0	4500,0	5,60
Трудоємність випущеної продукції, н/год.	289543,5	254121,7	179149,0	-110394,5	-38,1
Продуктивність праці працівника, грн. /осіб	198,7	316,1	375,2	176,5	88,8

Аналіз даних табл. 2.3 свідчить про позитивну динаміку основних фінансових показників діяльності підприємства протягом аналізованого періоду. Загальне зростання доходу від реалізації продукції за 2022-2024 років становить +114315,0 тис. грн або +48,37 %. Сума ПДВ за цей період також збільшувалася відповідно до росту обсягів реалізації продукції. У 2024 році

вона становила 58455,0 тис. грн, що на +24172,0 тис. грн. більше, ніж у 2022 році (+70,50 % приросту). Чистий дохід від реалізації продукції зріс із 202132,0 тис. грн у 2022 році до 292275,0 тис. грн у 2024 році, що становить +44,61 %. Це свідчить про стабільне зростання грошових надходжень після сплати ПДВ.

Обсяг реалізованої продукції зріс на 132519 тис. грн або 83%, це найвище зростання серед фінансових показників – ймовірно, завдяки суттєвому збільшенню обсягів виробництва.

Середньооблікова чисельність працівників підприємства зменшилась на 25 осіб (-3,11%). Незважаючи на зменшення персоналу, продуктивність зросла – це ознака ефективнішої організації праці.

Собівартість реалізованої продукції також зростала: з 121853,0 тис. грн. у 2022 році до 206996,0 тис. грн у 2024 році. Це означає приріст на +69,89 %, що перевищує темп приросту чистого доходу, і може свідчити про збільшення витрат на виробництво або менш ефективне використання ресурсів.

Попри зростання доходів і собівартості, валовий прибуток залишався відносно стабільним. Але, темп зростання валового прибутку значно нижчий порівняно з темпом зростання доходу, що свідчить про зниження рентабельності. Це може бути наслідком підвищення витрат на виробництво або зниження маржі продукції.

Трудомісткість продукції (нормо-години) зменшилась на -38,1%. Це дуже позитивно: підприємство досягло зниження трудозатрат на виробництво, завдяки автоматизації або покращенню технологій.

Продуктивність праці зросла з 198,7 до 375,2 грн/осіб, тобто майже вдвічі. Разом зі зниженням трудомісткості це свідчить про суттєве підвищення ефективності праці працівників.

Підприємство демонструє суттєве зростання обсягів реалізації продукції та продуктивності праці при зменшенні кількості працівників. Проте збільшення собівартості стримує зростання валового прибутку. Це вказує на потребу в оптимізації витрат та підвищенні ефективності виробництва для збереження прибутковості в умовах зростання масштабів діяльності.

Проведемо аналіз операційних витрат, метою якого є оцінка ефективності використання ресурсів підприємства в процесі його основної діяльності. Виявлення структури та динаміки витрат дозволяє побачити, на які складові (матеріали, зарплата, енергія тощо) припадає найбільша частка витрат. Це дає змогу визначити, які витрати зростають найшвидше, і чи це виправдано.

Склад та структура операційних витрат ТОВ «Дніпроремонтважмаш» показано в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Склад та структура операційних витрат підприємства за 2023-2024 роки, тис.грн.

Найменування елементів витрат	2023 р		2024 р		Відхилення	
	Абс. значення	Відн. значення	Абс. значення	Відн. значення	+;-	%
Матеріальні витрати	112366,0	50,5	149848,0	51,0	37482,0	33,4
Витрати на оплату праці	51789,0	23,3	66419,0	22,6	14630,0	28,2
Відрахування на соціальні заходи	18796,0	8,4	24268,0	8,3	5472,0	29,1
Амортизація	6171,0	2,8	6062,0	2,1	-109,0	1,8
Інші операційні витрати	33352,0	15,0	47029,0	16,0	13677,0	41,0
Разом	222474,0	100	293626,0	100	71152,0	31,9

Результати табл. 2.4 свідчать, що у 2024 році підприємство продемонструвало суттєве зростання операційних витрат порівняно з 2023 роком. Загальна сума витрат зросла на 71 152,0 тис. грн, що становить +31,9 %. Найбільший вплив на зростання витрат мали матеріальні витрати, які збільшилися на 37 482,0 тис. грн (+33,4 %) та становили найбільшу частку – 51,0 % у загальній структурі витрат.

Витрати на оплату праці та пов'язані з ними соціальні відрахування також зросли – відповідно на 28,2 % та 29,1 %, зберігаючи майже незмінну частку в загальному обсязі (близько 23 % та 8 % відповідно). Це свідчить про стабільну кадрову політику та контрольоване зростання фонду оплати праці.

Інші операційні витрати зросли найбільш динамічно – на 41,0 %, що може свідчити про підвищення витрат на сторонні послуги, енергоносії або адміністративні потреби. Натомість амортизаційні витрати дещо зменшилися на 1,8 %, що може бути пов'язано із завершенням строку експлуатації окремих активів або переглядом амортизаційної політики.

Загалом, зростання витрат відбулося пропорційно до зростання доходу підприємства, що зберегло стабільність фінансового результату. Проте випереджальне зростання інших операційних та матеріальних витрат може вимагати додаткового контролю для уникнення зниження прибутковості в майбутньому.

Упродовж 2022–2024 років підприємство демонструвало стабільне зростання основних фінансових показників. Так, дохід від реалізації продукції зріс з 236415,0 тис. грн у 2022 році до 350730,0 тис. грн у 2024 році, що становить приріст на 114315,0 тис. грн або 48,37 %. Показник чистого доходу від реалізації збільшився на 90143,0 тис. грн (+44,61 %), а собівартість реалізованої продукції – на 85143,0 тис. грн (+69,89 %). Незважаючи на позитивну динаміку доходів, валовий прибуток зріс лише на 5,60 %, що свідчить про зниження прибутковості діяльності через випереджальне зростання витрат.

Ці тенденції підтверджує також аналіз структури операційних витрат за 2023–2024 роки. Загальний обсяг витрат зріс на 31,9 % (на 71152,0 тис. грн), що є значним. Найбільше зростання продемонстрували матеріальні витрати (+33,4 %) та інші операційні витрати (+41,0 %), що разом сформували понад 67 % загального обсягу витрат у 2024 році. Витрати на оплату праці та відрахування зросли більш помірно (на 28,2 % і 29,1 % відповідно), а амортизаційні витрати дещо зменшилися.

Загалом, фінансова діяльність підприємства характеризується позитивною динамікою доходів, проте зростання витрат перевищує приріст валового прибутку, що свідчить про зниження ефективності витратної політики. Це вимагає посилення контролю за витратами, насамперед

матеріальними й адміністративними, з метою забезпечення стабільного фінансового результату в майбутньому.

2.2. Оцінка майнового стану підприємства

Одним із ключових чинників ефективного функціонування будь-якого підприємства є структура його майнових ресурсів, а результативність їх використання має прямий вплив на підсумки господарської діяльності. Фінансова стійкість підприємства значною мірою визначається складом і характером активів, якими воно володіє, напрямками інвестування капіталу та рівнем прибутковості таких вкладень.

Оцінка майнового стану дає змогу з'ясувати, наскільки раціонально підприємство формує і використовує свої ресурси, як забезпечено його зобов'язання, і якими є джерела формування активів. Управлінський персонал повинен чітко розуміти, за рахунок яких ресурсів буде забезпечено діяльність підприємства та в які напрями доцільно інвестувати кошти.

Категорії майнового та фінансового стану розглядаються окремо, проте в межах бухгалтерського обліку вони тісно взаємопов'язані. Бухгалтерський баланс, що відображає активи як майнові ресурси, а пасиви – як джерела їх формування та зобов'язання, згідно з чинними нормативними актами, виступає у формі Звіту про фінансовий стан. Саме тому доцільно дослідити сутність фінансового стану підприємства, його взаємозв'язок із майновим станом та основні показники, які дозволяють оцінити ефективність використання майна.

До складу активів підприємства належать усі види майна, що перебувають у його власності та використовуються для реалізації основної (статутної) діяльності. Активи є матеріальною та фінансовою базою підприємства, яка забезпечує його функціонування та розвиток. Згідно з формою №1 «Баланс», активи поділяються на необоротні та оборотні, кожна з

цих груп відіграє важливу роль у забезпеченні поточної діяльності та довгострокових інвестиційних потреб підприємства.

Необоротні активи включають ті ресурси, які використовуються в діяльності підприємства протягом тривалого часу (понад один рік) і не призначені для перепродажу. До них відносяться основні засоби (машини, будівлі, обладнання), нематеріальні активи (патенти, ліцензії, програмне забезпечення), незавершене будівництво, а також довгострокові фінансові інвестиції. Ці активи формують матеріальну базу для стратегічного розвитку підприємства та його виробничої стабільності.

Оборотні активи, своєю чергою, охоплюють ресурси, які обертаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу. Вони швидко перетворюються на грошові кошти або використовуються для забезпечення операційної діяльності. До складу оборотних активів належать запаси, готова продукція, дебіторська заборгованість, грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення тощо. Рівень і структура оборотних активів безпосередньо впливають на ліквідність підприємства та його здатність своєчасно виконувати фінансові зобов'язання.

Майновий стан ТОВ «Дніпроремонтважмаш» розглянемо в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Майновий стан підприємства за 2022-2024 роки, тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024/2022, +;-
	2022	2023	2024	
Вартість майна підприємства	208371,0	216571,0	244368,0	35997,0
Вартість необоротних активів	89398,0	90048,0	97145,0	7747,0
Вартість основних коштів	27233,0	75094,0	75376,0	48143,0
Вартість оборотних активів	124973,0	126376,0	146368,0	21395,0
Величина дебіторської заборгованості	45973,0	49821,0	58247,0	12274,0
Величина довгострокових фінансових інвестицій	-	-	-	

Розглянувши табл.2.5 можна зробити наступні висновки:

Зростання загальної вартості активів. За три роки активи підприємства зросли на 36,997 тис. грн ($\approx 17,3\%$), що свідчить про загальне збільшення майнового потенціалу підприємства.

Значне збільшення основних засобів. Найбільш помітне зростання спостерігається у складі основних засобів – їх вартість зросла майже втричі (+48143 тис. грн). Це свідчить про оновлення або розширення матеріально-технічної бази, що може підвищити виробничу потужність підприємства.

Позитивна динаміка оборотних активів. Оборотні активи зросли на 21395 тис. грн (+17,1%), що позитивно впливає на ліквідність підприємства та його здатність до оперативного виконання зобов'язань.

Зростання дебіторської заборгованості. Водночас збільшення дебіторської заборгованості на 12274 тис. грн (+26,7%) може свідчити про послаблення платіжної дисципліни контрагентів або про зміну умов реалізації продукції (наприклад, зростання обсягів продажу з відстрочкою платежів). Це потребує контролю, щоб не допустити проблем із ліквідністю.

Відсутність довгострокових фінансових інвестицій. У підприємства відсутні довгострокові фінансові вкладення, що може означати концентрацію фінансових ресурсів на поточній діяльності або брак довгострокової інвестиційної стратегії.

Майновий стан підприємства характеризується позитивною динамікою, зокрема завдяки значному зростанню вартості основних засобів та оборотних активів. Це свідчить про розвиток виробничої бази та підтримку фінансової гнучкості. Разом із тим, зростання дебіторської заборгованості вимагає додаткового контролю, щоб уникнути проблем із оборотністю капіталу. В подальшому доцільно також звернути увагу на диверсифікацію активів, зокрема шляхом інвестування в довгострокові фінансові інструменти.

Одним із ключових елементів матеріально-технічної бази будь-якого суб'єкта господарювання є основні фонди, які забезпечують безперервність та ефективність виробничого процесу. Саме наявність достатнього обсягу

основних засобів, їхній технічний рівень і ступінь зносу значною мірою впливають на обсяги виробництва, якість продукції та конкурентоспроможність підприємства. Аналіз забезпеченості основними фондами дозволяє оцінити, наскільки раціонально підприємство використовує свої ресурси, чи потребує оновлення обладнання та яка частка активів спрямована на виробничу діяльність. Визначення технічного стану фондів є важливим для формування стратегічних рішень щодо інвестицій та модернізації виробничих потужностей.

Розглянемо забезпеченість підприємства основними фондами та їх технічний стан (табл.2.6).

Таблиця 2.6 – Технічний стан та забезпеченість підприємства основними фондами підприємства за 2023-2024 роки

Показники	Роки		Відхилення 2024/2023-	
	2023	2024	+;-	%
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис.грн	246561,5	260391,5	13830,0	5,6
Знос основних фондів, тис.грн	172747,0	180425,0	7678,0	4,4
Вартість введених за період основних фондів, тис.грн	12635,0	15025,0	2390,0	18,9
Вартість вибулих за період основних фондів, тис.грн	4371,0	7678,0	3307,0	75,6
Фондомісткість, грн	1,07	0,89	-0,18	-16,8
Фондоозброєність, тис.грн	63,93	67,46	3,53	5,5
Коефіцієнт зносу	0,701	0,693	-0,008	-1,1
Коефіцієнт придатності	0,299	0,307	0,008	2,7
Коефіцієнт оновлення	0,051	0,058	0,007	13,2
Коефіцієнт вибуття	0,018	0,030	0,012	66,7

Проведений аналіз основних виробничих фондів в табл. 2.6 показує, що середньорічна вартість основних фондів зросла на 13830,0 тис. грн (+5,6%), що свідчить про розширення або модернізацію виробничої бази підприємства.

Знос основних фондів збільшився на 7678,0 тис. грн (+4,4%), що є природним процесом експлуатації, проте темпи зносу нижчі за темпи приросту фондів, що є позитивною тенденцією.

Вартість введених основних засобів зросла на 18,9%, а коефіцієнт оновлення зріс з 0,051 до 0,058 (+13,2%), що свідчить про активізацію процесу оновлення фондів.

Вибуття основних засобів значно зросло – на 75,6%, а коефіцієнт вибуття підвищився з 0,018 до 0,030. Це може свідчити про виведення з експлуатації зношеного або застарілого обладнання, що також є позитивним у довгостроковій перспективі, якщо супроводжується адекватним оновленням.

Фондомісткість знизилася з 1,07 до 0,89 (-16,8%), що означає, що на одиницю продукції витрачається менше основних фондів. Це свідчить про зростання ефективності їх використання.

Фондоозброєність зросла на 5,5%, що свідчить про покращення забезпеченості працівників засобами праці – підприємство має більше активів на одного працівника.

Коефіцієнт зносу незначно знизився (-0,008 або -1,1%), а коефіцієнт придатності відповідно зріс, що вказує на покращення технічного стану основних фондів.

Підприємство активно оновлює свою матеріально-технічну базу, про що свідчить зростання введення основних засобів і зменшення фондомісткості. Технічний стан основних фондів дещо покращився: знос зменшився, придатність зросла, а фондоозброєність покращилася. Водночас підвищення рівня вибуття вимагає уважного контролю, щоб не допустити дефіциту основних засобів у критичних напрямках діяльності.

Раціональне та продуктивне використання основних фондів є важливим чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства та досягнення високих фінансових результатів. Від рівня ефективності експлуатації основних засобів залежать обсяги виробництва, собівартість продукції, її якість, а також загальна рентабельність господарської діяльності.

Для оцінки ефективності використання основних фондів застосовуються такі ключові показники, як фондівіддача, фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнти зносу, оновлення та вибуття. Показник фондівіддачі відображає

обсяг реалізованої продукції на одну гривню основних засобів, тоді як фондомісткість показує, скільки основних фондів необхідно для виробництва одиниці продукції. Зменшення фондомісткості та зростання фондівіддачі свідчать про підвищення ефективності використання основних засобів.

Крім того, аналіз технічного стану фондів – зокрема, рівня зносу та оновлення – дозволяє виявити, наскільки активно підприємство модернізує свою матеріально-технічну базу. Високий рівень зносу може свідчити про необхідність оновлення основних засобів, тоді як підвищення коефіцієнта оновлення вказує на інвестування в нові технології. Загалом, ефективне використання основних фондів є одним з ключових чинників зростання продуктивності праці, зниження витрат тощо.

Аналіз показників ефективності використання основних фондів підприємства показано в табл.2.7.

Таблиця 2.7 – Ефективність використання основних фондів підприємства за 2023-2024 роки

Показники	Роки		Відхилення 2024/2023-	
	2023	2024	+;-	%
Виручка від реалізації, тис.грн	229771,0	292275,0	62504,0	27,20
Виробнича собівартість, тис.грн	149012,0	206996,0	57984,0	38,91
Прибуток від реалізації, тис.грн	80759,0	85279,0	4520,0	5,60
Чистий прибуток, тис.грн	8788,0	343,0	-8445,0	-96,10
Витрати на 1 грн. товарної продукції, коп	65	71	6	9,23
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис.грн	246561,5	260391,5	13830,0	5,61
Фондовіддача, грн/грн	0,93	1,12	0,19	20,43
Питома вага активної частини основних фондів у загальній їх вартості, %	30,8	32,20	1,4	-
Активна частина основних фондів (машини, обладнання), тис.грн	75940,9	83846,1	7905,2	10,41
Фондовіддача активної частини фондів, грн	3,03	3,49	0,46	15,18
Рентабельність продукції, %	4,94	1,04	-3,9	-
Рентабельність основних виробничих фондів, %	3,56	0,13	-3,43	-
Рентабельність активів, %	4,46	0,15	-4,31	-

Детальний аналіз показників ефективності використання основних фондів підприємства табл. 2.7 показує, що виручка від реалізації збільшилася на 27,2%, що свідчить про зростання обсягів продажу або підвищення цінової політики підприємства. Водночас виробнича собівартість зросла ще більш суттєво – на 38,91%, що вказує на зростання витрат, яке перевищує приріст доходу.

Прибуток від реалізації зріс на 5,6%, однак чистий прибуток зменшився майже до нуля (-96,1%), що свідчить про значне збільшення позаопераційних витрат або фінансових втрат (наприклад, відсотки за кредитами, штрафи, інші витрати). Витрати на 1 грн продукції зросли на 9,23% – з 65 до 71 коп, що є негативною динамікою й вказує на зниження загальної рентабельності.

Середньорічна вартість основних виробничих фондів зросла лише на 5,61%, але при цьому фондівдача підвищилася з 0,93 до 1,12 грн/грн (+20,43%), що свідчить про підвищення ефективності використання фондів: з кожної гривні вкладених в основні засоби підприємство отримало більше доходу. Питома вага активної частини основних фондів зросла з 30,8% до 32,2%, що вказує на модернізацію або поповнення машинно-обладнаного парку. При цьому фондівдача активної частини також покращилася на 15,18%, що є позитивною тенденцією.

Незважаючи на підвищення фондівдачі, рентабельність продукції різко знизилася з 4,94% до 1,04%, а рентабельність основних виробничих фондів упала з 3,56% до 0,13%. Це свідчить, що отриманий дохід не перекиває зростання витрат – прибуток не збільшується пропорційно до обсягів реалізації та вартості фондів.

Рентабельність активів також погіршилася – з 4,46% до 0,15%, тобто підприємство практично перестало отримувати прибуток на вкладені кошти.

Підприємство покращило фондівдачу, тобто ефективність використання основних засобів у виробництві зросла. Оновлення та збільшення активної частини основних фондів є позитивним фактором, який у майбутньому може забезпечити вищу ефективність. Проте прибутковість та

рентабельність діяльності суттєво погіршилися, що вказує на неефективне управління витратами або зовнішні фінансові труднощі.

Варто вжити заходів для оптимізації витрат, аналізу позаопераційних витрат і підвищення чистої прибутковості, інакше навіть модернізовані фонди не забезпечать сталого фінансового розвитку.

2.3. Аналіз фінансового стану підприємства

Багато українських підприємств зіштовхуються з проблемами неплатоспроможності, зростанням дебіторської заборгованості, дефіцитом обігових коштів та падінням рентабельності. У таких умовах своєчасний та об'єктивний фінансовий аналіз стає ключовим інструментом для прийняття управлінських рішень, виявлення внутрішніх резервів, підвищення фінансової стійкості та адаптації до кризових викликів.

У сучасних умовах глобальної економічної нестабільності, високої інфляції, коливання валютних курсів та частих змін у законодавчій і податковій політиці особливої актуальності набуває оцінка фінансового стану підприємства.

Аналіз фінансового стану є стратегічно важливим не лише для окремих суб'єктів господарювання, а й для національної економіки в цілому. В умовах повномасштабної війни, розриву логістичних ланцюгів, дефіциту енергоресурсів та коливань валютного курсу підприємства стикаються з численними фінансовими ризиками.

Тому, своєчасна оцінка фінансової стійкості дозволяє не лише уникнути банкрутства, а й зберегти робочі місця, забезпечити виконання зобов'язань перед бюджетом і банками.

Ефективна організація фінансової діяльності є однією з провідних проблем сучасної економічної науки та практики управління підприємством. Її значущість зумовлена тим, що фінансові механізми забезпечують не лише стабільне функціонування господарюючих суб'єктів, але й формують основу

для їх стратегічного розвитку. Зазначена проблематика викликає інтерес як у власників приватних підприємств, так і на рівні державного управління економікою.

На фінансову ефективність впливають численні внутрішні й зовнішні чинники, зокрема структура витрат, система управління, умови ринку, податкове середовище тощо.

Однак, як свідчать дослідження, до цього часу відсутній єдиний уніфікований підхід до оцінки ефективності організації фінансової діяльності. Більше того, на практиці використовуються переважно традиційні методи, які не завжди дають змогу охопити всі аспекти діяльності підприємства.

Оцінка ефективності має враховувати як поточні фінансові результати, так і динаміку змін у довгостроковій перспективі. У цьому контексті зростає актуальність використання сучасних управлінських концепцій, таких як система збалансованих показників (Balanced Scorecard), концепція управління вартістю бізнесу (Value-Based Management) та управління грошовими потоками (Cash Flow Management). Проте широке впровадження цих підходів стримується через обмежену інформаційну базу та відсутність єдиних методичних рекомендацій щодо їх застосування.

Таким чином, проблема формування ефективної системи оцінювання фінансової діяльності підприємства залишається відкритою та потребує подальшого наукового опрацювання.

Особливої уваги заслуговує інтеграція новітніх концепцій управління фінансами з урахуванням специфіки підприємства, його цілей і стратегії розвитку.

Оцінка ефективності організації фінансової роботи підприємства повинна здійснюватися за фінансовими показниками, враховувати фінансові аспекти діяльності підприємства.

Розглянемо основні показники фінансово-економічної діяльності підприємства (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Основні показники фінансово-економічної діяльності ТОВ «Дніпроремонтважмаш» за 2023-2024 роки, тис.грн.

Показники	Роки		Відхилення 2024/2023-	
	2023	2024	+;-	%
Дохід (виручка) від реалізації продукції	2757250	350730	75005	27,2
Податок на додану вартість	45954	58455	12501	27,2
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	229771	292275	62504	27,2
Собівартість реалізованої продукції	149012	206996	57984	38,9
Валовий прибуток	80759	85279	4520	5,6
Інші операційні доходи	27867	94293	66426	238,4
Адміністративні витрати	37581	39514	1933	5,1
Витрати на збут	30032	42988	12956	43,1
Інші операційні витрати	29094	94177	65083	223,7
Прибуток від операційної діяльності	11919	2893	-9026	-75,7
Інші фінансові доходи	34	198	164	482,4
Інші доходи	3305	2854	-451	-13,6
Фінансові витрати	1546	2517	971	62,8
Інші витрати	1994	2970	976	48,9
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	11718	458	-11260	-96,1
Податок на прибуток від звичайної діяльності	2930	115	-2815	-96,1
Чистий прибуток (збиток)	8788	343	-8445	-96,1

На підставі аналізу основних фінансових показників діяльності підприємства за 2023–2024 роки можна зробити такі висновки:

У 2024 році підприємство забезпечило приріст доходу від реалізації продукції на 27,2%, що свідчить про позитивну динаміку збуту. Однак темпи зростання собівартості реалізованої продукції були ще вищими – 38,9%, що негативно вплинуло на формування валового прибутку, який зріс лише на 5,6%. Це може свідчити про зниження рентабельності основної діяльності.

Незважаючи на істотне зростання інших операційних доходів (на 238,4%), одночасно спостерігалось майже ідентичне зростання інших операційних витрат (на 223,7%). Це призвело до фактичного зниження прибутку від операційної діяльності на 75,7%, що ставить під сумнів ефективність використання додаткових джерел доходу.

Негативний вплив на фінансовий результат роботи підприємства чинили зростання витрат на збут на 43,1% або на 12956,0 тис. грн., хоча їх доля у сукупних витратах досить низька, зростання фінансових витрат на 62,8% або на 971,0 тис. грн., та інших витрати на 48,9% або на 976,0 тис. грн.

Чистий фінансовий результат підприємства за підсумками 2024 року різко знизився – з 8788 тис. грн до 343 тис. грн (зменшення на 96,1%).

Основною причиною стала недостатня ефективність управління витратами, зокрема зростання фінансових та інших витрат, які не були компенсовані прибутками.

Пропозиції щодо покращення фінансових результатів.

1. Оптимізувати структуру витрат підприємства: провести аудит витрат на збут та адміністративних витрат з метою виявлення неефективних статей та можливості їх скорочення без втрати якості управління.

2. Зменшити собівартість продукції шляхом аналізу виробничих процесів, впровадження енергоощадних технологій, удосконалення логістики та перемовин із постачальниками щодо цін і умов закупівлі.

3. Покращити контроль за іншими операційними витратами: запровадити систему бюджетування та внутрішнього контролю, що дозволить уникати необґрунтованих витрат.

4. Забезпечити ріст прибутковості додаткових джерел доходу: переглянути портфель фінансових вкладень, запровадити ефективні інвестиційні проєкти та налагодити управління активами.

5. Підвищити загальну ефективність операційної діяльності, здійснивши оцінку рентабельності окремих видів продукції чи послуг, що дозволить зосередитись на найбільш прибуткових напрямках діяльності.

Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству стабілізувати фінансову ситуацію, підвищити прибутковість та забезпечити стійке зростання у наступних звітних періодах.

Ефективність, як ключовий показник результативності управлінських рішень, потребує всебічного аналізу та оцінки. Її забезпечення нерозривно

пов'язане з якісним діагностуванням поточного стану та рівня розвитку управлінських процесів. Без системної оцінки ефективності неможливо досягти стабільного поліпшення управління підприємством.

Комплексне оцінювання дозволяє не лише зафіксувати рівень ефективності, але й виявити основні напрями змін, спрогнозувати їхній вплив на ключові підсистеми підприємства, а також сформувані обґрунтовані управлінські рішення. На основі таких даних підприємство може обрати оптимальні методи та інструменти управління, що сприятимуть підвищенню ефективності його фінансової діяльності в довгостроковій перспективі.

На фінансову ефективність впливають численні внутрішні й зовнішні чинники, зокрема структура витрат, система управління, умови ринку, податкове середовище тощо.

Однак, як свідчать дослідження, до цього часу відсутній єдиний уніфікований підхід до оцінки ефективності організації фінансової діяльності. Більше того, на практиці використовуються переважно традиційні методи, які не завжди дають змогу охопити всі аспекти діяльності підприємства.

Для забезпечення ефективного ведення фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно сформувані належну систему фінансових ресурсів з урахуванням можливих джерел їх надходження. Базовою складовою фінансового потенціалу, як правило, виступає статутний або пайовий капітал.

Разом із тим, для розширення фінансових можливостей можуть використовуватись і додаткові джерела фінансування, які дозволяють збільшити обсяги ресурсів, необхідних для реалізації виробничих і стратегічних цілей.

Джерела фінансових ресурсів підприємства наведені на рис.2.2.

Провідними характеристиками фінансового стану підприємства є ліквідність та платоспроможність.

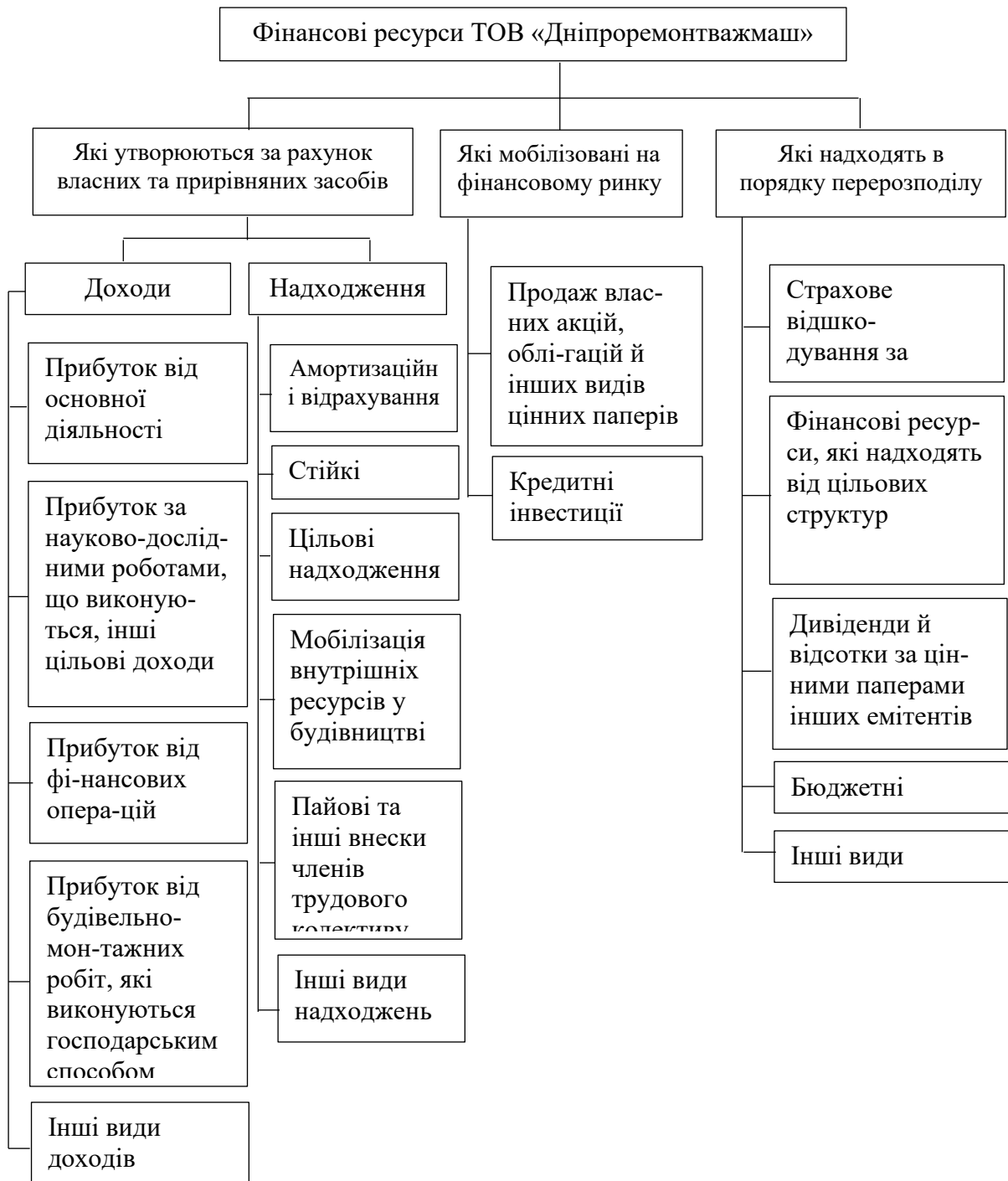

Рис. 2.2 – Джерела фінансових ресурсів підприємства

Ліквідність відображає здатність підприємства швидко перетворювати активи в грошові кошти для покриття поточних зобов'язань. Високий рівень ліквідності свідчить про фінансову гнучкість і здатність вчасно розраховуватись із кредиторами.

Платоспроможність характеризує загальну фінансову стійкість підприємства та його спроможність у повному обсязі погашати свої боргові

зобов'язання у коротко- та довгостроковій перспективі. Висока платоспроможність означає надійність підприємства як суб'єкта господарювання.

Аналіз показників ліквідності підприємства наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Показники ліквідності ТОВ «Дніпроремонтважмаш» за 2022-2024 роки

Назва показника	Роки			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	1,80	1,84	1,97	0,17
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,69	0,83	0,96	0,27
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,07	0,11	0,09

Аналіз динаміки показників ліквідності підприємства за 2022–2024 роки показав, що коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) зріс з 1,80 у 2022 році до 1,97 у 2024 році. Це свідчить про покращення спроможності підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Значення вище 1 вважається нормальним, тому позитивна динаміка (+0,17) вказує на зростання фінансової стійкості.

Коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився з 0,69 до 0,96, що свідчить про підвищення здатності підприємства погашати короткострокову заборгованість без урахування товарно-матеріальних запасів. Наближення до нормативного значення (1,0) є позитивною тенденцією (+0,27).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності підвищився з 0,02 до 0,11. Хоча його рівень усе ще низький, позитивна динаміка (+0,09) вказує на зростання частки грошових коштів та їх еквівалентів у структурі активів, що покращує платоспроможність підприємства в короткостроковому періоді.

Усі три показники ліквідності демонструють позитивну динаміку протягом аналізованого періоду. Це свідчить про загальне покращення

фінансової гнучкості та платоспроможності підприємства, що є сприятливим сигналом для кредиторів та інвесторів.

При оцінці платоспроможності підприємства доцільно враховувати не лише поточні активи, а й загальну структуру капіталу, включаючи основний. Якщо підприємство володіє значними фінансовими активами у вигляді акцій, векселів чи інших ліквідних цінних паперів, які котируються на біржі, їх можна реалізувати з мінімальними втратами. У такому випадку потреба у високих значеннях коефіцієнтів ліквідності зменшується, оскільки стабілізувати оборотний капітал можна шляхом часткового продажу основного капіталу.

Додатково, для комплексного аналізу фінансової стійкості варто використовувати коефіцієнт самофінансування – відношення суми прибутку та амортизаційних відрахувань до загальної суми внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування.

Цей показник демонструє рівень незалежності підприємства від зовнішнього капіталу та його здатність підтримувати розвиток за рахунок власних ресурсів (рис. 2.3).

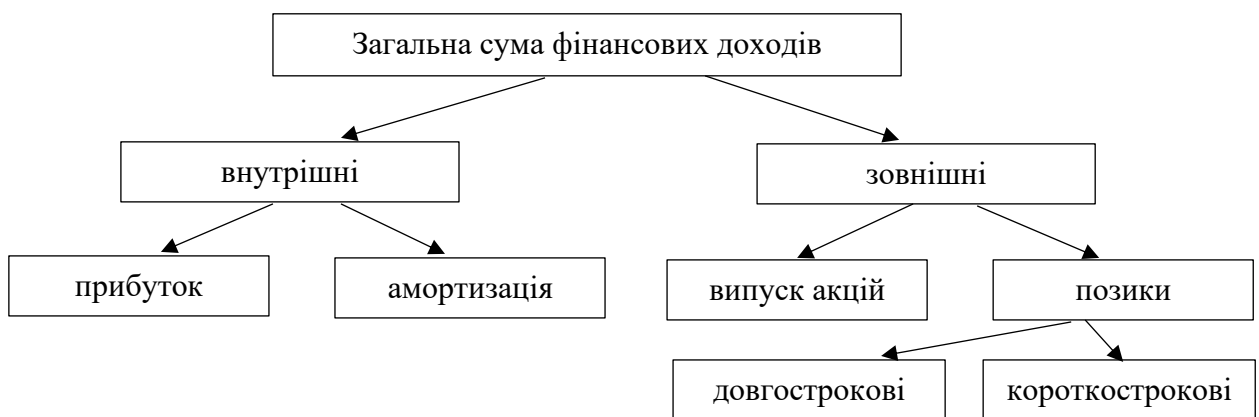

Рис. 2.3 – Джерела фінансових доходів підприємства

Розглянемо показники фінансової стійкості підприємства, які представлені в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Показники фінансової стійкості підприємства за 2022-2024 роки

Назва показника	Роки			Відхилення 2024/2022
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,68	0,62	0,65	-0,03
Коефіцієнт фінансової стійкості	2,19	1,67	1,88	-0,31
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,72	0,84	0,96	0,24
Коефіцієнт ефективності використання активів	0,06	0,04	0,001	-0,059
Коефіцієнт ефективності використання власного капіталу	0,09	0,07	0,002	-0,088
Коефіцієнт відношення необоротних і оборотних активів	0,84	0,71	0,66	-0,18

Прокоментуємо значення показників табл.2.10:

Коефіцієнт автономії демонструє, яку частку активів підприємство може фінансувати за рахунок власних коштів, без залучення зовнішнього фінансування (кредитів чи позик). Чим вищий цей коефіцієнт, тим більша фінансова незалежність підприємства, оскільки воно менше залежить від зовнішніх зобов'язань. У 2022 р. коефіцієнт автономії склав 0,68 , а у 2024 р. 0,65 (відхилення: -0,03). Незначне зниження показника свідчить про незначне зменшення частки власного капіталу в загальній структурі джерел фінансування. Проте рівень все ще залишається в межах норми ($>0,5$), що говорить про помірну фінансову незалежність.

Коефіцієнт фінансової стійкості знизився у 2024 р. на -0,31, що свідчить про певне послаблення фінансової стійкості, тобто зменшення переваги

власних коштів над залученими. Проте значення понад 1,0 все ще вказує на задовільний рівень фінансової стабільності.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами показує позитивну динаміку, підприємство поступово нарощує власні ресурси для фінансування оборотних активів. Це покращує його ліквідність і маневреність.

Коефіцієнт ефективності використання активів (рентабельність активів) різко знизився у 2024 р. – 0,001 порівняно з 2022 р. – 0,06 (відхилення: -0,059). Така тенденція свідчить про значне зниження прибутковості активів. Це сигнал про неефективне використання ресурсів підприємства, можливо, через зростання витрат або зменшення прибутку. Даний показник визначає, скільки прибутку підприємство отримує від кожної гривні, вкладеної в активи.

Коефіцієнт ефективності використання власного капіталу (рентабельність власного капіталу) визначає, скільки прибутку підприємство генерує на кожну гривню власного капіталу. Падіння цього показника підтверджує зниження фінансової результативності підприємства для власників капіталу (відхилення: -0,088). Такий рівень рентабельності є надзвичайно низьким. Зменшення коефіцієнту відношення необоротних і оборотних активів (відхилення: -0,18) вказує на зміщення структури активів у бік більшої частки оборотних активів, що може свідчити про бажання забезпечити більшу гнучкість у короткостроковій перспективі. Коефіцієнт показує, яка частина активів підприємства є необоротною (довгостроковою), а яка - оборотною (короткостроковою). Ідеальне значення залежить від виду діяльності підприємства, але зазвичай переважання оборотних активів свідчить про більшу гнучкість підприємства, що дозволяє швидше реагувати на зміни на ринку.

Фінансовий стан підприємства характеризується відносною стабільністю за структурними показниками, проте ефективність його діяльності значно знизилася. Зменшення рентабельності активів і власного капіталу свідчить про проблеми в дохідності, які потребують аналізу витрат, доходів та операційної діяльності. Незважаючи на це, підприємство

демонструє позитивну динаміку у власному забезпеченні оборотних засобів, що створює потенціал для відновлення ефективності за умови оптимізації фінансової політики.

В умовах обмеженості ресурсів підприємцю постійно доводиться обирати оптимальні співвідношення між набором економічних ресурсів та обсягами виробництва. Передумовою такого вибору повинно бути проведення аналізу ділової активності (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Показники оцінки ділової активності підприємства за 2023-2024 роки

Назва показника	Роки		Відхилення 2024/2023
	2023	2024	
Сума продажу продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	229771,0	292275,0	62504,0
Прибуток від продажу продукції, тис. грн.	80759,0	85279,0	4520,0
Коефіцієнт оборотності активів, об.	1,17	1,27	0,1
Тривалість обороту активів, днів	313,0	287,9	-25,1
Коефіцієнт завантаженості активів	0,86	0,79	-0,07
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів, об	2,06	2,14	0,08
Тривалість обороту оборотних засобів, днів	177,3	170,3	-7,0
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об	5,44	5,41	-0,03
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	67,1	67,5	0,4
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, об	4,64	5,17	5,53
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	78,7	70,6	-8,1
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів, об	2,32	2,87	0,55
Тривалість обороту виробничих запасів, днів	157,4	127,2	-30,2
Тривалість операційного циклу, днів	224,5	194,7	-29,8

Проведений аналіз показників ділової активності показав, що обсяг продажів зріс на 27,2% (на 62 504 тис. грн), що свідчить про активізацію комерційної діяльності підприємства. Прибуток від продажу збільшився на 5,6%, але значно менш динамічно, ніж виручка, що може вказувати на зростання витрат або зниження рентабельності.

Коефіцієнт оборотності активів зріс з 1,17 до 1,27, тобто кожна гривня активів генерує більше виручки, що позитивно. Тривалість обороту активів скоротилася на 25,1 дні, що вказує на швидше обертання ресурсів.

Завантаженість активів: коефіцієнт завантаженості активів знизився з 0,86 до 0,79, тобто підприємство використовує менше активів для формування виручки, що може означати оптимізацію активів або їх надлишок.

Коефіцієнт оборотності оборотних засобів зріс, а тривалість їх обороту скоротилася з 177,3 до 170,3 днів, що свідчить про покращення ефективності використання обігових коштів.

Дебіторська заборгованість практично не змінилася: коефіцієнт знизився несуттєво (-0,03), а тривалість зросла на 0,4 дня, що може свідчити про стабільну, але не поліпшену політику розрахунків із покупцями.

Кредиторська заборгованість: оборотність зросла (з 4,64 до 5,17), а тривалість скоротилася на 8,1 днів, тобто підприємство швидше розраховується з постачальниками, що може покращити його репутацію, але знижує фінансову гнучкість.

Виробничі запаси: оборотність запасів зросла на 0,55 об., а тривалість їх обороту зменшилася на 30,2 дні, що свідчить про оптимізацію складу запасів і зменшення затрат на їх утримання.

Операційний цикл скоротився на 29,8 дні (з 224,5 до 194,7 днів), це означає, що підприємство швидше перетворює витрати в грошові надходження, що є сильним позитивним сигналом.

Отже, у 2024 році підприємство продемонструвало покращення ділової активності: зросла ефективність використання активів, скоротилися операційні цикли та оборотність запасів, водночас збільшилися продажі.

Однак зростання прибутку не відповідає темпам збільшення доходу, що потребує уваги до контролю витрат і рентабельності.

Висновки до розділу 2

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Дніпроремонтважмаш» є одним з провідних підприємств у галузі машинобудування і входить до складу науково-промислової групи «Дніпротехсервіс». Виробничо-технічна база підприємства має замкнутий цикл виробництва – від виплавки металу до комплексної задачі продукції «під ключ». Виробництво включає в себе взаємозв'язані підрозділи: металургійне, механообробне, складальне. Наявність в складі підприємства проектно-конструкторського відділу дає можливість наряду з серійним виробництвом продукції виконувати і індивідуальні замовлення.

2. На підставі аналізу фінансових результатів підприємства за 2023–2024 роки можна зробити висновок про зниження ефективності його фінансово-господарської діяльності. Незважаючи на зростання чистого доходу від реалізації продукції на 27,2 %, збільшення собівартості продукції на 38,9 % суттєво знизило валовий прибуток, який зріс лише на 5,6 %. Це свідчить про зниження маржинальності основної діяльності. Окремо варто відзначити істотне збільшення інших операційних доходів (на 238,4 %) та відповідне зростання інших операційних витрат (на 223,7 %). Такий паралельний ріст може вказувати на низький контроль над непродуктивними витратами або тимчасову нестабільність в операційній діяльності. У результаті прибуток від операційної діяльності зменшився на 75,7 %, а чистий прибуток підприємства скоротився на 96,1 % порівняно з попереднім роком. Фактично, фінансовий результат до оподаткування становив лише 458 тис. грн у 2024 році проти 11718 тис. грн у 2023 році, що є критичним сигналом щодо загального погіршення ефективності управління фінансовими потоками.

3. Усі три показники ліквідності демонструють позитивну динаміку протягом аналізованого періоду. Це свідчить про загальне покращення фінансової гнучкості та платоспроможності підприємства, що є сприятливим сигналом для кредиторів та інвесторів.

4. Фінансовий стан підприємства характеризується відносною стабільністю за структурними показниками, проте ефективність його діяльності значно знизилася. Зменшення рентабельності активів і власного капіталу свідчить про проблеми в дохідності, які потребують аналізу витрат, доходів та операційної діяльності. Незважаючи на це, підприємство демонструє позитивну динаміку у власному забезпеченні оборотних засобів, що створює потенціал для відновлення ефективності за умови оптимізації фінансової політики.

5. У 2024 році підприємство продемонструвало покращення ділової активності: зросла ефективність використання активів, скоротилися операційні цикли та оборотність запасів, водночас збільшилися продажі. Однак зростання прибутку не відповідає темпам збільшення доходу, що потребує уваги до контролю витрат і рентабельності.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз проблем та визначення напрямів покращення фінансових результатів підприємства

У сучасних умовах функціонування ринкової економіки та посилення конкуренції між господарюючими суб'єктами особливого значення набуває ефективна організація фінансової діяльності підприємства. Забезпечення фінансової стабільності та рентабельності вимагає впровадження гнучкого організаційно-економічного механізму, здатного адаптуватися до змін зовнішнього середовища та підтримувати належний рівень платоспроможності, ліквідності й прибутковості.

У цьому контексті першочерговим завданням є пошук практичних шляхів оптимізації фінансової діяльності підприємства. Це передбачає виявлення наявних внутрішніх резервів підвищення ефективності, їхню класифікацію та аналіз ступеня впливу на загальні фінансові результати. Вирішення проблеми ефективного управління фінансами неможливе без чіткого визначення критеріїв фінансової ефективності та формування відповідної системи показників.

Комплексна оцінка результативності фінансової діяльності потребує врахування численних факторів – від структури капіталу та якості фінансового планування до динаміки доходів, витрат і грошових потоків. У зв'язку з цим удосконалення фінансового механізму підприємства є важливим практичним напрямом, що сприяє підвищенню загальної ефективності його функціонування в довгостроковій перспективі.

Взагалі всі заходи підвищення ефективності функціонування підприємств можна звести до трьох напрямків (рис. 3.1):

Рис. 3.1 – Напрями підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Дніпроремонтважмаш»

На фінансовий стан промислових підприємств суттєво впливають такі чинники як: конкуренція імпортової продукції, диспаритет цін на промислову продукцію, недостатні обсяги інвестицій в промислову галузь, відсутність на ринку кредитних послуг небанківських фінансових установ, послуг зі страхування ризиків, високий ступінь зносу основних засобів, наявність значних розмірів дебіторської і кредиторської заборгованості, обмеження їх доступу на ринку кредитних послуг.

Проаналізувавши у аналітичній частині фінансово-економічні показники роботи підприємства було зроблено висновок, що для покращення фінансово-господарської діяльності підприємства необхідно провести ряд заходів по освоєнню нових технологій, модернізації обладнання та прискорення інтенсивності виробництва, які в свою чергу призведуть до підвищення ефективності виробничого процесу та зниження собівартості випускаємої продукції.

Існуючий технологічний процес новомеханічного цеху характеризується високою трудомісткістю, яка за 2024 рік склала 309078,1 н/г, а одним із «вузьких місць» технологічного процесу цеху являється висока трудомісткість обробки деталей.

Тож з метою зниження трудомісткості, що в свою чергу дозволить знизити собівартість випускаємої продукції, пропонується провести модернізацію карусельного верстата по механічній обробці деталей із зносостійких матеріалів і сплавів.

Модернізація карусельного верстата полягає у встановленні на нього приладу для електроконтактної обробки деталей, тобто заміні механічної обробки деталей із зносостійких матеріалів і сплавів на електроерозійну обробку. Електроконтактна обробка деталей являється різновидом електроерозійної обробки деталей та дозволяє досягти високої продуктивності обробки високоміцних конструкційних металевих матеріалів при використанні відносно нескладного обладнання і технологій.

Потреба у інвестиціях необхідних для здійснення проекту модернізації приведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Інвестиції у модернізацію карусельного верстата

Назва показника	Вага,кг	Інвестиції,грн
Прилад для електроконтактної обробки деталей (ЕКО)	451,0	23783,0
Підставка під прилад	381,9	5573,0
Ванна на планшайбу станка	14150,5	74379,0
Доробка планшайби	-	1938,0
Водопостачання для установки прилада	12058,1	53185,0
Прилад для електропостачання	99,3	3022,0
Привід підйому всмоктуючого шлангу	28,6	10110,0
Установка приводу	138,4	5417,0
Електрообладнання	163,8	10489,0
Болти для фундамента під насоси всмоктуючого шлангу	9,94	1860,0
Місток знімний для ЕКО равлика	191,6	2186,0
Місток знімний для ЕКО робочого колеса	240,2	3463,0
Будівельно-монтажні роботи	-	19000,0
Разом	-	214405,0

З табл.3.1 бачимо, що сумарний обсяг інвестицій, необхідних для здійснення проєкту модернізації складає 214405,0 грн.

Фінансові результати роботи підприємства свідчать про те що, амортизаційні відрахування ТОВ «Дніпроремонтважмаш» за звітний період склали більше 6 млн. грн. Таким чином, проєкт модернізації карусельного верстата може бути профінансовано з власних коштів підприємства.

Для визначення проєктного обсягу виробництва продукції, необхідно розрахувати фактичний річний та місячний фонди часу роботи карусельного верстата.

Дійсний річний фонд часу роботи верстата при трьохзмінному графіку роботи розраховується за формулою:

$$T_d = D \times T_c \times N_c \quad (3.1)$$

де T_d – дійсний річний фонд часу роботи верстата, год.;

D – кількість календарних днів у році, днів;

T_c – тривалість зміни, год;

N_c – кількість змін.

Дійсний річний фонд часу роботи верстата складає:

$$T_d = 365 \times 8 \times 3 = 8760 \text{ год.}$$

Фактичний річний фонд часу роботи верстата, що враховує коефіцієнт завантаження в часі розраховується за формулою:

$$T_f = T_d \times K_z \quad (3.2)$$

де T_f – фактичний річний фонд часу роботи верстата, год;

T_d – дійсний річний фонд часу роботи верстата, год;

K_3 – коефіцієнт завантаження верстата в часі.

Фактичний річний фонд часу роботи верстата складає:

$$T_{\phi} = 8760 \times 0,85 = 7446 \text{ год.}$$

Тоді фактичний фонд часу роботи верстата за місяць складає:

$$T_{\phi} = 7446/12 = 620 \text{ год.}$$

Розглянемо трудомісткість виготовлення продукції на карусельному верстаті. Трудомісткість обробки внутрішнього корпусу та робочого колеса насосу при механічному способі обробки на карусельному верстаті представлений в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Трудомісткість механічної обробки деталей

Назва операції	Норма часу, н/год.	
	Внутрішній корпус	Робоче колесо
Зварювальні роботи	-	4,2
Розмітка	3	6
Чорнова обробка	254	120
Чистова обробка	45	57
Збірка та фарбування	1,1	12,3
Разом	303,1	199,5

Процес електроконтактної обробки деталей, який описаний в розділі вище, являється більш продуктивнішим ніж процес механічної обробки та дозволяє збільшити продуктивність, та відповідно зменшити трудомісткість чорнової та напівчистої обробки деталей з важко оброблювальних сталей та сплавів в 5-20 разів. Для розрахунків приймемо, що трудомісткість чорнової обробки зменшиться в 5 разів.

Трудомісткість обробки внутрішнього корпусу та робочого колеса з використанням електроконтактної обробки приведена в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Трудомісткість електроконтактної обробки деталей

Назва операції	Норма часу, н/год.	
	Внутрішній корпус	Робоче колесо
Зварювальні роботи	-	4,2
Розмітка	3	6
Чорнова обробка	50,8	24
Чистова обробка	45	57
Збірка та фарбування	1,1	12,3
Разом	99,9	103,5

Як видно з табл. 3.3 загальна трудомісткість виготовлення внутрішнього корпусу з використанням електроконтактної обробки склала 99,9 н/год, а робочого колеса для насосу – 103,5 н/год.

Розглянемо питому трудомісткість виготовлення внутрішнього корпусу та робочого колеса на карусельному верстаті, яка розраховується за формулою:

$$T_{р\text{пт.}} = T_{р\text{вир.}} / V_{\text{вир.}} \quad (3.3)$$

де $T_{р\text{пт.}}$ – питома трудомісткість виготовлення виробу, н/год. на 1 т.;

$T_{р\text{вир.}}$ – трудомісткість виготовлення виробу, н/год;

$V_{\text{вир.}}$ – вага виробу, т.

Розрахунок питомої трудомісткості виготовлення внутрішнього корпусу та робочого колеса при механічній та електроконтактній обробці приведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Питома трудомісткість виготовлення внутрішнього корпусу та робочого колеса при механічній та електроконтактній обробці

Найменування показника	Од. вим.	Механічна обробка		Електроконтактна обробка		Відхилення, +/-	
		Внутріш. корпус	Робоче колесо	Внутріш. корпус	Робоче колесо	Внутріш. корпус	Робоче колесо
1	2	3	4	5	6	7	8
Вага виробу	тонн	5,0	3,653	5,0	3,653	-	-
Загальна трудомісткість	н/год.	303,1	199,5	99,9	103,5	-203,2	-96,0

Продовження табл.3.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Питома загальна трудомісткість	н/год. на 1 т.	60,62	54,61	19,98	28,33	-40,64	-26,28
Трудомісткість чорнової обробки	н/год.	254,0	120,0	50,8	24,0	-203,2	-96,0
Питома трудомісткість чорнової обробки	н/год. на 1 т.	50,8	32,8	10,16	6,57	-40,64	-26,28
Середня питома трудомісткість чорнової обробки	н/год. на 1 т.	43,22		8,64		-34,58	

Як видно з табл. 3.4 використання технології електроконтактної обробки деталей дозволило зменшити питому загальну трудомісткість (та питому трудомісткість чорнової обробки) виготовлення внутрішнього корпусу та робочого колеса насосу на 40,64 та 26,28 н/год. відповідно.

Середня питома трудомісткість чорнової обробки деталей з використанням технології електроконтактної обробки зменшилась на 34,58 н/год. і склала 8,64 н/год.

Обсяг обробки виробів або виробництва продукції на карусельному верстаті розраховується за формулою:

$$V = T_{\phi} / T_{p \text{ ср.пит}} \quad (3.4)$$

де V – обсяг обробки виробів, т.;

T_{ϕ} – фактичний річний фонд часу роботи верстата, год;

$T_{p \text{ ср.пит}}$ – середня питома трудомісткість виготовлення виробу, н/год. на 1 т.

Тоді, при механічному способі обробки деталей обсяг виробництва на карусельному верстаті становить:

$$\text{за місяць } V_{\text{міс}} = 620/43,22 = 14,3 \text{ т.}$$

$$\text{за рік } V_{\text{рік}} = 7446/43,22 = 172,3 \text{ т.}$$

А при використанні технології електроконтактної обробки деталей обсяг виробництва на карусельному верстаті буде дорівнювати:

$$\text{за місяць } V_{\text{міс}} = 620/8,64 = 71,8 \text{ т.}$$

$$\text{за рік } V_{\text{рік}} = 7446/8,64 = 861,8 \text{ т.}$$

Як видно з розрахунків, обсяг виробництва деталей при використанні технології електроконтактної обробки (861,8 т. на рік) значно перевищує обсяг виробництва який може бути досягнутий верстатом при механічному способі обробці деталей (172,3 т. на рік).

Однак, за маркетинговими дослідженнями прогнозований обсяг продажу деталей становить 500 т. на рік.

Визначимо завантаження верстата по обробці лиття для насосів та запасних частин до них за формулою:

$$Z_{\text{ст.}} = V_{\text{пр.}} / V_{\text{рік}} \times 100 \quad (3.5)$$

де $Z_{\text{ст.}}$ – завантаження верстата, %;

$V_{\text{пр.}}$ – прогнозований обсяг продажу деталей для насосів, т.;

$V_{\text{рік}}$ – річний обсяг виробництва деталей на карусельному верстаті при використанні технології електроконтактної обробки, т.

Завантаження карусельного верстата по обробці лиття для насосів та запасних частин до них становить:

$$Z_{\text{ст.}} = 500 / 861,6 \times 100 = 58\%.$$

Отже, річний обсяг випуску продукції на карусельному верстаті при використанні технології електроконтактної обробки прогнозується на рівні 500 т., що становить 58% від максимально можливої завантаженості верстата.

Враховуючи що початкова вартість обладнання яке вводиться в дію складає 214405,0 грн., в табл. 3.5 представлено розрахунки щоквартальних амортизаційних відрахувань по рокам за проекту.

Нове обладнання відноситься до третьої групи, тому квартальна норма амортизації складає – 6%.

Таблиця 3.5 – Додаткові амортизаційні відрахування за проектом

Рік	Назва показника	Квартал				Разом
		I	II	III	IV	
1	Вартість основних фондів на кінець кварталу	214405,0	201540,7	189448,3	178081,4	
	Амортизація	12864,3	12092,4	11366,9	10684,8	47008,4
	Вартість основних фондів на кінець кварталу	201540,7	189448,3	178081,4	167396,6	
2	Вартість основних фондів на кінець кварталу	167396,6	157352,8	147911,6	139036,9	
	Амортизація	10043,8	9441,2	8874,7	8342,2	36701,9
	Вартість основних фондів на кінець кварталу	157352,8	147911,6	139036,9	130694,7	
3	Вартість основних фондів на кінець кварталу	130694,7	122853,0	115481,8	108552,9	
	Амортизація	7841,7	7371,2	6928,9	6513,2	28655,0
	Вартість основних фондів на кінець кварталу	122853,0	115481,8	108552,9	102039,7	
4	Вартість основних фондів на кінець кварталу	102039,7	95917,3	90162,3	84752,6	
	Амортизація	6122,4	5755,0	5409,7	5085,2	22372,3
	Вартість основних фондів на кінець кварталу	95917,3	90162,3	84752,6	79667,4	
5	Вартість основних фондів на кінець кварталу	79667,4	74887,4	70394,2	66170,5	
	Амортизація	4780,0	4493,2	4223,7	3970,2	17467,1
	Вартість основних фондів на кінець кварталу	74887,4	70394,2	66170,5	62200,3	

Таким чином додаткові амортизаційні відрахування за проектом по рокам відповідно складають 47008,4 грн.; 36701,9 грн.; 28655,0 грн.; 22372,3 грн.; 17467,1 грн. Загальна сума амортизаційних відрахувань за 5 років становить 152204,7 грн., а залишкова вартість обладнання – 6220200,3 грн.

Визначимо виробничу та повну собівартість виготовлення деталей до та після модернізації, яка наведена в табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Собівартість виготовлення деталей до та після модернізації

Показники	Внутрішній корпус				Робоче колесо			
	До модернізації	Після модернізації	Відхилення		До модернізації	Після модернізації	Відхилення	
			+; -	%			+; -	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сировина матеріали комплектуючі	0,13	0,13	0	-	41,92	41,92	0	-
Купівельні напівфабрикати	49592,2	49592,2	0	-	35481,9	35481,9	0	-
Відходи	564,0	564,0	0	-	372,11	372,11	0	-
Задано за відрахуванням відходів	49028,3	49028,3	0	-	35109,8	35109,8	0	-
Знос інструментів та приладів цільового призначення	433,5	211,0	-222,5	-51,3	289,1	175,1	-114	-39,4
Зарплата по обробці та збіру	14108,7	11970,3	-2138,4	-15,2	12156,4	10811,0	-1345,4	-11,2
Додаткова зарплата	4595,6	1514,7	-3080,9	-67,1	2734,3	1354,1	-1380,2	-50,5
Відрахування на соціальні заходи	5054,4	3515,8	-1538,6	-30,5	4078,2	2917,1	-1261,1	-30,9

Продовження табл.3.6

Змінні загально-виробничі витрати	6941,8	2351,74	-4590,1	-66,1	4490,4	2392,5	-2097,9	-46,7
Постійні загально-виробничі витрати	5780,8	1921,3	-3859,5	-66,8	3739,4	1954,5	-1784,9	-47,7
Виробнича собівартість	66197,8	54835,2	-11362,7	-17,2	46224,9	40977,5	-5247,4	-11,4
Виробнича собівартість 1 тонни	13239,6	10967,0	-2272,4	-17,2	12653,9	11217,5	-1436,5	-11,4
Адміністративні витрати	14801,1	9239,2	-5561,9	-37,6	9530,6	6945,7	-2584,9	-27,1
Витрати на збут	5669,9	4485,3	-1184,6	-20,8	3902,9	3354,6	-548,3	-14,0
Повна собівартість	86668,8	68559,7	-18109,2	-20,9	59658,4	51277,9	-8380,5	-14,1
Повна собівартість 1 тонни	17333,8	13711,9	-3621,8	-20,9	16331,3	14037,2	-2294,2	-14,1

Як видно з табл. 3.6 після модернізації повна собівартість виробництва внутрішнього корпусу насоса знизалась на 20,9% або на 18109,15 грн., а робочого колеса – на 14,1% або на 8380,53 грн. Відповідно зменшилась повна собівартість виробництва деталей, яка припадає на 1 тонну, та для внутрішнього корпусу вона зменшилась на 3621,83 грн., а для робочого колеса на 2294,15 грн.

Визначимо середньозважену собівартість 1 тонни деталей для насоса до та після модернізації, яка розраховується за формулою:

$$C_{\text{ср.}} = (C_{\text{п.в.}} + C_{\text{п.р.}}) / (B_{\text{в.к.}} + B_{\text{р.к.}}) \quad (3.6)$$

де $C_{\text{ср.}}$ – середньозважена собівартість 1 тони деталей, грн;

$C_{п.в.}$, $C_{п.р.}$ – повна собівартість виготовлення внутрішнього корпусу та робочого колеса відповідно, грн.;

$V_{в.к.}$, $V_{р.к.}$ – вага внутрішнього корпусу та робочого колеса відповідно, тонн.

Тоді середньозважена собівартість 1 тони деталей для насоса до модернізації становить:

$$C_{ср.} = (86668,81 + 59658,39) / (5,0 + 3,653) = 16910,57 \text{ грн.}$$

Середньозважена собівартість 1 тонни деталей для насоса після модернізації становить:

$$C_{ср.} = (68559,66 + 51277,86) / (5,0 + 3,653) = 13849,25 \text{ грн.}$$

Отже, в середньому собівартість 1 тонни деталей для насосів за проектом зменшилась на 3061,32 грн. (16910,57-13849,25).

3.2. Вплив запропонованого заходу на результативність фінансової діяльності підприємства

Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства значною мірою залежить від здатності своєчасно впроваджувати інноваційні та інвестиційні рішення, що спрямовані на зниження витрат, підвищення продуктивності та загальне покращення результативності виробництва. В умовах конкурентного середовища важливим стратегічним завданням промислового підприємства є оптимізація внутрішніх процесів, яка дозволяє не лише скоротити собівартість продукції, а й забезпечити стабільне зростання фінансових показників.

У цьому контексті в межах даного інвестиційного проекту передбачається заміна трудомістких деталей у карусельному верстаті на більш

дешеві аналоги. Такий технічний захід спрямований на зменшення витрат на обслуговування та ремонт обладнання, підвищення виробничої ефективності та, як наслідок, поліпшення фінансових результатів діяльності підприємства.

Для комплексного оцінювання ефективності запропонованого проекту будуть розраховані основні показники інвестиційної привабливості, зокрема: чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма дохідності (IRR), індекс прибутковості (PI) та строк окупності інвестицій. Аналіз цих показників дозволить визначити вплив проекту на загальну фінансову стійкість та прибутковість підприємства, а також обґрунтувати доцільність його реалізації.

В якості показника дисконту при розрахунку NPV проекту використовується середньоринкова норма прибутку на вкладений капітал, яку приймаємо на рівні 20%.

Розрахунок чистого грошового потоку від реалізації проекту представлено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Розрахунок чистого грошового потоку від реалізації проекту

Показники	Роки					
	0	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6	7
Інвестиції, грн	214405,0					
Чистий грошовий потік, грн	-214405,0	227728,71	217422,21	209375,31	203092,61	260387,71
Коефіцієнт дисконтування	1	0,833	0,694	0,579	0,482	0,402
Дисконтований грошовий потік, грн	-214405,0	189766,33	150977,98	121165,49	97951,57	104649,82
Накопичений дисконтований грошовий потік, грн.	-214405,0	-24638,67	126339,31	247504,80	345456,37	450106,19
Чиста приведена вартість (NPV), грн	$NPV = -214405,0 + 189766,33 + 150977,98 + 121165,49 + 97951,57 + 104649,82 = 450106,19$					
Термін окупності, рік	$DPB = 1 + (24638,67 / 150977,98) = 1,16$					

Продовження табл.3.7

1	2
Внутрішня норма доходності(IRR), %	IRR $\approx$ 67,01%

З табл. 3.7 видно, що чиста приведена вартість (NPV) більше 0 та дорівнює 450106,19 грн. Термін окупності інвестиційного проєкту (DPB) склав лише 1,16 року, тобто термін окупності проєкту значно менше аналізованого періоду, та вкладені кошти за проєктом на підприємство повернуться досить швидко. Показник внутрішньої норми доходності (IRR) склав 67,01%, при ставці дисконтування на рівні 20%.

Оскільки модернізація карусельного верстата визнана доцільною та ефективною розглянемо вплив проєкту на загальну фінансову стійкість та прибутковість підприємства. При модернізації карусельного верстата було введено в дію нове обладнання, що призвело до зміни стану та забезпечення підприємства основними виробничими фондами.

Технічний стан основних виробничих фондів за результатами здійснення модернізації карусельного верстата приведено в табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – Технічний стан основних виробничих фондів за результатами модернізації

Показники	Од. вим.	Звіт	Проєкт	Відхилення	
				+;-	%
1	2	3	4	5	6
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	тис. грн.	260391,5	268011,0	7619,50	2,93
Знос основних фондів	тис. грн.	180425,0	180472,0	47,0	0,03
Вартість введених основних фондів	тис. грн.	15025,0	15239,4	214,4	1,43
Вартість вибулих основних фондів	тис. грн.	7678,0	7725,0	47,0	0,61
Фондомісткість	грн.	0,89	0,90	0,01	1,12
Фондоозброєність	тис. грн.	67,46	69,43	1,97	2,92

Продовження табл.3.8

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт зносу	-	0,693	0,673	-0,02	-2,89
Коефіцієнт придатності	-	0,307	0,327	0,02	6,51
Коефіцієнт оновлення	-	0,058	0,057	-0,001	-1,72
Коефіцієнт вибуття	-	0,030	0,030	0,0	0,0

З табл. 3.8 бачимо, що середньорічна вартість основних виробничих фондів зросла на 7,6 млн грн (+2,93%), що свідчить про незначне, але позитивне розширення виробничої бази підприємства. Знос основних фондів практично не змінився (+47 тис. грн або 0,03%), що говорить про стабільність фізичного стану фондів, хоча загальний рівень зносу залишається високим. Вартість введених основних фондів зросла на 214,4 тис. грн (+1,43%), що підтверджує наявність інвестицій у модернізацію або заміну обладнання, хоча темпи оновлення залишаються низькими. Вартість вибулих основних фондів також незначно зросла (+47 тис. грн або 0,61%), що є нормальним процесом при частковому оновленні фондів.

Фондомісткість зросла з 0,89 до 0,90 грн (+1,12%), що свідчить про незначне зниження ефективності використання основних засобів (для створення одиниці продукції потрібно трохи більше фондів). Фондоозброєність працівників підвищилась на 1,97 тис. грн (+2,92%), що є позитивною динамікою та свідчить про зростання технічного оснащення праці.

Коефіцієнт зносу знизився з 0,693 до 0,673 (-2,89%), що означає покращення фізичного стану фондів та свідчить про оновлення виробничих потужностей.

Коефіцієнт придатності, відповідно, зріс на 6,51% (з 0,307 до 0,327), що також свідчить про збільшення частки придатних до використання основних засобів.

Коефіцієнт оновлення знизився на 1,72%, що свідчить про дещо менший обсяг оновлених фондів у звітному періоді, ніж у попередньому. Коефіцієнт

вибуття залишився на рівні 0,03, що вказує на стабільний рівень виведення з експлуатації основних засобів.

У цілому спостерігається позитивна динаміка оновлення та використання основних виробничих фондів підприємства. Зростання середньорічної вартості фондів, підвищення фондоозброєності та зниження коефіцієнта зносу вказують на реалізацію заходів із модернізації технічної бази. Разом із тим незначне збільшення фондомісткості свідчить про потребу в підвищенні ефективності використання наявних ресурсів.

Загалом, вжиті заходи, зокрема реалізація інвестиційного проєкту, позитивно вплинули на технічний стан основних засобів і створили передумови для покращення результативності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Ефективність використання основних фондів підприємства в результаті модернізації показано в табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Ефективність використання основних фондів підприємства за проєктом

Показник	Од. вим.	Звіт	Проєкт	Відхилення	
				+;-	%
1	2	3	4	5	6
Виручка від реалізації	тис. грн.	292275,0	296531,97	4256,97	1,46
Виробнича собівартість	тис. грн.	206996,0	210297,70	3301,70	1,60
Прибуток від реалізації	тис. грн.	85279,0	86234,27	955,27	1,12
Чистий прибуток	тис. грн.	343,0	523,72	180,72	52,69
Витрати на 1 грн. товарної продукції	коп.	71	70	-1	-1,41
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	тис. грн.	260 91,50	268011,0	7619,50	2,93
Фондовіддача	грн./ грн.	1,12	1,11	-0,01	-0,88
Питома вага активної частини основних фондів у загальній їх вартості	%	32,2	31,4	-0,8	-
Активна частина основних фондів (машини і обладнання)	тис. грн.	83846,1	84060,51	214,41	0,26

Продовження табл. 3.9

1	2	3	4	5	6
Фондовіддача активної частини основних фондів	грн.	3,49	3,53	0,04	1,15
Рентабельність продукції	%	1,04	1,11	0,07	-
Рентабельність основних виробничих фондів	%	0,13	0,20	0,07	-
Рентабельність активів	%	0,15	0,21	0,06	-

Аналіз ефективності використання основних фондів за проектом показав, що виручка від реалізації зросла на 4,26 млн грн (+1,46%), що свідчить про помірне зростання обсягів продажу в результаті впровадження проекту. Виробнича собівартість також збільшилася (+3,3 млн грн або 1,60%), але темп зростання витрат вищий за темп зростання виручки, що дещо стримує приріст прибутковості. Прибуток від реалізації зріс на 955 тис. грн (+1,12%), а чистий прибуток зріс істотно – на 52,69%, що є дуже позитивним результатом і свідчить про покращення фінансової ефективності, зокрема за рахунок оптимізації операційних чи адміністративних витрат, зменшення податкового навантаження або інших чинників. Витрати на 1 грн товарної продукції зменшились з 71 до 70 коп. (-1,41%), що говорить про підвищення економічної ефективності виробництва.

Середньорічна вартість основних фондів збільшилась на 7,6 млн грн (+2,93%), тобто підприємство здійснило додаткові інвестиції у виробничу базу. Фондовіддача загальна трохи знизилася (-0,88%), що може бути наслідком того, що зростання обсягів виробництва відбувається повільніше, ніж темп приросту фондів.

Питома вага активної частини основних фондів зменшилася на 0,8 п.п., хоча фізичне збільшення вартості активної частини відбулося (+0,26%). Це може вказувати на переважне оновлення пасивної частини фондів (будівлі, споруди), а не обладнання.

Фондовіддача активної частини основних фондів покращилась на 1,15%, що свідчить про підвищення ефективності використання саме основного обладнання.

Рентабельність продукції підвищилась з 1,04% до 1,11%, а рентабельність основних виробничих фондів – з 0,13% до 0,20%, що є позитивною динамікою, хоч і з низькою загальною величиною.

Рентабельність активів зросла на 0,06 п.п., що підтверджує загальне покращення фінансової віддачі від вкладених ресурсів.

За результатами впровадження інвестиційного проєкту відбулося загальне покращення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства. Незважаючи на дещо вищі витрати, спостерігається зростання виручки, прибутковості та економії витрат на одиницю продукції. Особливо вагомим є приріст чистого прибутку на понад 50%, що свідчить про фінансову доцільність реалізованих заходів.

Зменшення загальної фондівіддачі при одночасному зростанні фондівіддачі активної частини фондів свідчить про більш ефективне використання саме виробничого обладнання, тоді як приріст загальної вартості фондів міг частково спрямовуватись на неактивні складові.

Зростання рентабельності фондів та активів підтверджує підвищення результативності їх використання, що є позитивним сигналом для подальшого інвестування в модернізацію виробничої бази.

Розглянемо вплив проведеного заходу модернізації карусельного верстата на фінансові результати роботи підприємства, аналіз яких представлено в табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Фінансові результати ТОВ «Дніпроремонтважмаш» за проєктом, тис.грн

Найменування статей	Звіт	Проєкт	Відхилення	
			+;-	%
1	2	3	4	5
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	350730,0	355838,36	5108,36	1,46
Податок на додану вартість	58455,0	59306,39	851,0	1,46
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	292275,0	296531,97	4256,97	1,46

Продовження табл.3.10

1	2	3	4	5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	206996,0	210297,70	3301,70	1,60
Валовий прибуток	85279,0	86234,27	955,27	1,12
Інші операційні доходи	94293,0	94293,0	0,0	0,0
Адміністративні витрати	39514,0	39965,57	451,57	1,14
Витрати на збут	42988,0	43250,73	262,73	0,61
Інші операційні витрати	94177,0	94177,0	0,0	0,0
Прибуток від операційної діяльності	2893,0	3133,97	240,97	8,33
Інші фінансові доходи	198,0	198,0	0,0	0,0
Інші доходи	2854,0	2854,0	0,0	0,0
Фінансові витрати	2517,0	2517,0	0,0	0,0
Інші витрати	2970,0	2970,0	0,0	0,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	458,0	698,97	240,97	52,61
Податок на прибуток від звичайної діяльності	115,0	174,74	59,74	51,95
Чистий прибуток (збиток)	343,0	523,72	180,72	52,61

З табл. 3.10 бачимо, що дохід (виручка) від реалізації продукції зріс на 5,1 млн грн (+1,46%), що демонструє позитивну динаміку обсягів продажу після впровадження проєкту. ПДВ збільшився відповідно до зростання доходу (+1,46%), що підтверджує стабільність податкового навантаження. Чистий дохід від реалізації також зріс на 4,26 млн грн (+1,46%).

Собівартість реалізованої продукції зросла на 3,3 млн грн (+1,60%), що дещо випереджає зростання виручки, проте дозволило зберегти приріст валового прибутку.

Валовий прибуток збільшився на 955 тис. грн (+1,12%), що підтверджує збереження позитивної динаміки рентабельності виробництва.

Інші операційні доходи залишились незмінними, що свідчить про стабільність у непрофільних видах діяльності.

Адміністративні витрати та витрати на збут дещо зросли (+1,14% і +0,61% відповідно), однак у межах допустимих змін, без значного впливу на загальний результат. Інші операційні витрати залишились на попередньому рівні.

Прибуток від операційної діяльності зріс на 240,97 тис. грн (+8,33%), що є суттєвим покращенням, зважаючи на невеликі зміни в обсягах доходів і витрат – це свідчить про підвищення ефективності операційної діяльності.

Фінансові та інші доходи/витрати не змінились, тобто основні зміни в прибутковості зумовлені саме виробничою частиною. Фінансовий результат до оподаткування збільшився на 52,61%, а податок на прибуток – майже на таку ж величину, що логічно.

Чистий прибуток зріс з 343 тис. грн до 523,72 тис. грн (+52,61%), що свідчить про істотне покращення фінансового результату підприємства після впровадження проєкту.

Реалізація інвестиційного проєкту, спрямованого на заміну трудомістких деталей у карусельному верстаті, дозволила підприємству досягти істотного зростання чистого прибутку (+52,6%) при незначному зростанні витрат і стабільному обсязі операційних доходів. Прибутковість діяльності покращилась завдяки зниженню витрат на одиницю продукції та оптимізації витрат.

Особливо важливо, що найбільший ефект спостерігається в показниках операційного прибутку, що свідчить про ефективність саме виробничих і управлінських рішень, а не випадкових чи позареалізаційних факторів. Це свідчить про фінансову доцільність проєкту, і може бути основою для подальших технічних інновацій або масштабування змін.

Розглянемо зміни показників ліквідності підприємства в результаті здійснення модернізації карусельного верстата, аналіз яких приведено в табл. 3.11.

Таблиця 3.11 – Показники ліквідності ТОВ «Дніпроремонтважмаш» за проєктом

Показники	Звіт	Проєкт	Відхилення+,-
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	1,970	1,969	-0,001
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,958	0,957	-0,001
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,109	0,109	0,0

За результатами табл.3.11 можна зробити наступні висновки:

– коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) зменшився несуттєво – з 1,970 до 1,969 (–0,001). Це свідчить про стабільну здатність підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок обігових активів. Значення вище 1,5 вважається допустимим, тому показник залишається у межах норми;

– коефіцієнт швидкої ліквідності також зазнав незначного зменшення – з 0,958 до 0,957. Це свідчить про незмінну платоспроможність підприємства з урахуванням найбільш ліквідних активів (без запасів);

– коефіцієнт абсолютної ліквідності залишився незмінним на рівні 0,109. Це свідчить про стабільний рівень грошових коштів і їх еквівалентів щодо покриття короткострокових зобов'язань. Хоча показник є відносно низьким, він характерний для промислових підприємств із значним обсягом оборотного капіталу, вкладеного в дебіторську заборгованість та запаси.

Після впровадження проєкту ліквідність підприємства практично не змінилася. Усі коефіцієнти залишились на стабільному рівні, що свідчить про відсутність негативного впливу інвестиційного проєкту на платоспроможність підприємства. Таким чином, фінансування оновлення обладнання не порушило фінансову рівновагу підприємства та не створило надмірного навантаження на оборотні ресурси.

Показники фінансової стійкості підприємства в результаті здійснення модернізації карусельного верстата, показані в табл. 3.12.

Таблиця 3.12 – Показники фінансової стійкості підприємства за проєктом

Показники	Звіт	Проєкт	Відхилення +,-
1	2	3	4
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,652	0,653	+0,001
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,878	1,880	+0,002
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,958	0,958	0,0
Коефіцієнт ефективності використання активів	0,001	0,002	+0,001

Продовження табл.3.12

1	2	3	4
Коефіцієнт ефективності використання власного капіталу	0,002	0,003	+0,001
Коефіцієнт відношення необоротних і оборотних активів	0,664	0,666	+0,002

З табл. 3.12 видно, що майже всі показники фінансової стійкості підприємства збільшилися, але несуттєво, крім показника коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами який залишився незмінним.

Так, коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) виріс на +0,001, що означає незначне зростання частки власного капіталу в загальному обсязі фінансування. Це позитивно – підприємство менше залежить від зовнішніх джерел (позик, кредитів).

Коефіцієнт фінансової стійкості трохи зріс +0,002, це свідчить про покращення балансу між власними й залученими коштами. Показник вищий за 1, що вказує на високу фінансову стабільність.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобам залишився незмінним - 0,958. Це означає, що підприємство майже повністю забезпечує оборотні активи власними коштами, що знижує ризик ліквідності.

Коефіцієнт ефективності використання активів показує зростання прибутковості на одиницю активів. Хоч зростання незначне, це позитивна динаміка – активи працюють ефективніше. Коефіцієнт ефективності використання власного капіталу вказує на підвищення прибутковості власного капіталу. Хоч значення поки що низьке, тенденція позитивна – власники отримують більше доходу з кожної вкладеної гривні. Коефіцієнт співвідношення необоротних і оборотних активів має незначне зростання, що вказує на стабільну структуру активів, де оборотні активи все ще переважають, добре для гнучкості та ліквідності.

Показники свідчать про високу фінансову стійкість підприємства, стабільне забезпечення власними ресурсами та невелике покращення

ефективності управління капіталом і активами. Відсутність різких змін також говорить про консервативну та контрольовану фінансову політику.

Розглянемо зміни показників ділової активності підприємства за результатами здійснення модернізації карусельного верстата, які приведено в табл. 3.13.

Таблиця 3.13 – Показники ділової активності підприємства за проектом

Показники	Од. виміру	Звіт	Проект	Відхилення	
				+;-	%
1	2	3	4	5	6
Сума продажу продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн.	292275,0	296531,97	4256,97	1,46
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	206996,0	210297,70	3 301,70	1,60
Валовий прибуток	тис. грн.	85279,0	86234,27	955,27	1,12
Коефіцієнт оборотності активів	об.	1,268	1,269	0,001	0,09
Тривалість обороту активів	днів	287,9	287,6	-0,3	-0,1
Коефіцієнт завантаженості активів	-	0,789	0,790	0,001	0,13
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	об.	2,143	2,145	0,002	0,09
Тривалість обороту оборотних засобів	днів	170,3	170,2	-0,1	-0,06
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	об.	5,409	5,411	0,002	0,04
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	днів	67,5	67,1	-0,4	-1,59
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	об.	5,172	5,169	-0,003	-0,06
Тривалість обороту кредиторської заборгованості	днів	70,6	71,6	1,0	1,42
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	об.	2,869	2,873	+0,004	0,1
Тривалість обороту виробничих запасів	днів	127,2	127,0	-0,2	-0,016

Продовження табл. 3.13

1	2	3	4	5	6
Тривалість операційного циклу	днів	194,7	194,1	-0,6	-0,31

Загальний фінансовий результат табл. 3.13 показує, що сума продажу зросла на 1,46%, що є позитивним сигналом, хоча зростання незначне. Собівартість реалізованої продукції зросла трохи швидше (+1,60%), ніж виручка, що зменшило темп зростання валового прибутку (+1,12%). Це вказує на незначне зниження маржинальності – зростання витрат випереджає зростання доходів.

Коефіцієнт оборотності активів практично не змінився (+0,09%), що означає, що підприємство майже зберегло ефективність використання ресурсів. Тривалість обороту активів скоротилась на 0,3 дня, тобто ресурси обертаються трохи швидше.

Незначне покращення оборотності:

- оборотність оборотних засобів: +0,09%;
- оборотність дебіторської заборгованості: +0,04%;
- оборотність виробничих запасів: +0,1%.

Це говорить про краще управління активами – компанія швидше перетворює ресурси у грошові надходження.

Операційний цикл скоротився на 0,6 днів – з 194,7 до 194,1 днів. Це позитивний знак: підприємство швидше проходить повний цикл виробництва й реалізації продукції, покращуючи ліквідність і зменшуючи фінансові ризики.

Оборотність кредиторської заборгованості трохи зменшилася (-0,06%), а тривалість зросла на 1 день. Це означає, що підприємство повільніше розраховується з постачальниками, можливо, використовуючи відстрочки як інструмент короткострокового фінансування.

Фінансова діяльність підприємства за проектом демонструє помірне покращення ефективності. Незначне зростання прибутку та покращення оборотності активів свідчать про стабільне фінансове становище, проте

вимагають уваги до витрат і контролю собівартості, щоб уникнути тиску на прибутковість.

Грунтуючись на вище приведених розрахунках можна зробити висновок що проведення модернізації карусельного верстата позитивно вплине на фінансово-економічні показники підприємства.

Показники фінансово-виробничої діяльності підприємства ТОВ «Дніпроремонтважмаш» в результаті впровадження проекту модернізації карусельного верстата приведені в табл. 3.14.

Таблиця 3.14 – Зміни техніко-економічних показників підприємства після впровадження проекту з модернізації

Показники	Од. вим.	До проекту	Після проекту	Відхилення	
				+;-	%
Виручка від реалізації	тис. грн.	292275,0	296531,97	4256,97	1,46
Виробнича собівартість	тис. грн.	206996,0	210297,70	3301,70	1,60
Прибуток від реалізації	тис. грн.	85279,0	86234,27	955,27	1,12
Чистий прибуток	тис. грн.	343,0	523,72	180,72	52,69
Витрати на 1 грн. товарної продукції	коп.	71	70	-1	-1,41
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	тис. грн.	260391,50	268011,0	7619,50	2,93
Фондомісткість	грн./ грн.	0,89	0,90	0,01	1,12
Фондовіддача	грн./ грн.	1,12	1,11	-0,01	-0,88
Фондоозброєність	грн./ чол.	67,46	69,43	1,97	2,92
Рентабельність продукції	%	1,04	1,11	0,07	-
Рентабельність основних виробничих фондів	%	0,13	0,20	0,07	-
Рентабельність активів	%	0,15	0,21	0,06	-

У результаті впровадження проекту спостерігається покращення ключових показників фінансової та виробничої діяльності підприємства.

Загальний обсяг виручки від реалізації зріс на 1,46%, що свідчить про незначне, але стабільне збільшення обсягів продажу. Водночас прибуток від

реалізації зріс на 1,12%, що підтверджує ефективність цінової політики та контроль за виробничими витратами. Найбільш позитивною зміною є зростання чистого прибутку на 52,69%, що вказує на зниження непрямих витрат або ефективніше управління прибутком після оподаткування.

Позитивною тенденцією є також зменшення витрат на одну гривню товарної продукції на 1,41%, що свідчить про зростання ефективності використання ресурсів у процесі виробництва.

Інвестиції в основні засоби призвели до зростання середньорічної вартості основних виробничих фондів на 2,93%, а також до підвищення рівня фондоозброєності персоналу на 2,92%. Це створює передумови для подальшого зростання продуктивності праці. Водночас показник фондівіддачі дещо знизився (на 0,88%), що пояснюється збільшенням активів, які ще не встигли повністю реалізувати свій потенціал. Незначне зростання фондомісткості (на 1,12%) є очікуваним у таких умовах.

Аналіз рентабельності засвідчив зростання всіх ключових показників: рентабельність продукції збільшилась на 0,07 п.п., рентабельність основних виробничих фондів - на 0,07 п.п., а рентабельність активів - на 0,06 п.п. Це свідчить про підвищення загальної ефективності використання ресурсів підприємства.

Отже, реалізація проєкту мала позитивний вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Досягнуто зростання прибутковості, покращено використання ресурсів та зміцнено фінансову стабільність. У подальшому доцільно зосередитись на підвищенні продуктивності та ефективності використання нових основних засобів.

Висновки до розділу 3

1. Оцінивши фінансовий стан підприємства, стало зрозуміло, що існуючий технологічний процес механічного цеху характеризується високою трудомісткістю, яка у 2024 році склала 309078,1 н/г, а одним із «вузьких місць»

технологічного процесу цеху являється висока трудомісткість обробки деталей. З метою зниження трудомісткості, що в свою чергу дозволить знизити собівартість випускаємої продукції, запропоновано провести модернізацію карусельного верстата розташованого у механічному цеху.

2. Модернізація карусельного верстата полягає у встановленні на нього приладу для електроконтактної обробки деталей, тобто заміні механічної обробки деталей із зносостійких матеріалів і сплавів на електроерозійну обробку. Це дозволяє досягти високої продуктивності обробки високоміцних конструкційних металевих матеріалів при використанні відносно нескладного обладнання, використання якого дозволяє збільшити обсяги виробництва, знизити собівартість продукції та підтримувати належний рівень платоспроможності, ліквідності й прибутковості. Сума необхідних інвестицій на реалізацію даного заходу складає 214405 грн.

3. У результаті впровадження проекту спостерігається покращення ключових показників фінансової та виробничої діяльності підприємства, а саме: зниження витрат на одну гривну товарної продукції на -1,41%; збільшення чистот прибутку підприємства на 52,61%; зростання рентабельності продукції +0,07%; виручка від реалізації продукції збільшився на 1,46% або на 4256,97 тис. грн., і склала 296531,97 тис. грн.; показник фондівіддачі активної частини основних фондів зріс на 0,04 грн. та склав 3,53 грн.

4. Показники фінансової стійкості підприємства, свідчать про стабільне забезпечення підприємства власними ресурсами та невелике покращення ефективності управління капіталом і активами. Відсутність різких змін також говорить про консервативну та контрольовану фінансову політику.

ВИСНОВКИ

В ході виконання кваліфікаційної роботи на виробничому підприємстві ТОВ «Дніпроремонтважмаш» були зроблені наступні висновки:

1. Проведений аналіз наукових авторських трактувань сутності фінансової діяльності підприємства, показав різноманітність наукових поглядів залежно від економічної школи та підходів до управління фінансовими ресурсами. Це поняття є об'єктом дослідження науковців та фахівців у сфері економіки, фінансів, юридичних науках, бухгалтерського обліку однак єдності у тлумаченні поняття «фінансова діяльність» не досягнуто. На наш погляд, фінансова діяльність підприємства – це сукупність дій, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів з метою забезпечення безперервного функціонування та розвитку суб'єкта господарювання.

2. Сутність фінансової діяльності полягає у забезпеченні ефективного управління фінансовими ресурсами, які є основою для реалізації стратегічних і тактичних завдань підприємства. Її реалізація здійснюється через фінансове планування, аналіз, контроль і прийняття рішень щодо оптимального використання наявного капіталу. Значення фінансової діяльності підприємства дійсно ключове для його успішності. Це включає управління грошовими потоками, забезпечення фінансової стабільності, оптимізацію витрат і максимізацію прибутку. Фінансова діяльність допомагає підприємствам пристосовуватися до змін на ринку, залучати інвестиції, а також забезпечує відповідність законодавству та стандартам. Це не лише економічний інструмент, але й стратегічний ресурс для досягнення цілей компанії.

3. Проведене узагальнення напрямів фінансової діяльності свідчить про її комплексний характер. Кожен із напрямів – від планування до контролю – виконує специфічну роль у загальній системі управління фінансами. Їхнє узгоджене функціонування дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни

ринкового середовища, мінімізувати ризики, забезпечувати стабільний розвиток та досягати високої фінансової ефективності.

4. У процесі дослідження методів і підходів до аналізу фінансової діяльності підприємства встановлено, що ефективний фінансовий аналіз є важливим інструментом для забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємства. Застосування таких методів, як горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, факторний аналіз, а також аналіз грошових потоків, дає змогу комплексно оцінити фінансовий стан підприємства, виявити його слабкі та сильні сторони. Тому, систематичне застосування аналізу фінансової діяльності є необхідною умовою для підвищення ефективності управління підприємством, мінімізації ризиків і досягнення фінансової стабільності в довгостроковій перспективі.

5. Товариство з обмеженою відповідальністю «Дніпроремонтважмаш» є одним з провідних підприємств у галузі машинобудування і входить до складу науково-промислової групи «Дніпротехсервіс». Виробничо-технічна база підприємства має замкнутий цикл виробництва – від виплавки металу до комплексної задачі продукції «під ключ». Виробництво включає в себе взаємозв'язані підрозділи: металургійне, механообробне, складальне. Наявність в складі підприємства проектно-конструкторського відділу дає можливість наряду з серійним виробництвом продукції виконувати і індивідуальні замовлення.

6. На підставі аналізу фінансових результатів підприємства за 2023–2024 роки можна зробити висновок про зниження ефективності його фінансово-господарської діяльності. Незважаючи на зростання чистого доходу від реалізації продукції на 27,2 %, збільшення собівартості продукції на 38,9 % суттєво знизило валовий прибуток, який зріс лише на 5,6 %. Це свідчить про зниження маржинальності основної діяльності. Окремо варто відзначити істотне збільшення інших операційних доходів (на 238,4 %) та відповідне зростання інших операційних витрат (на 223,7 %). Такий паралельний ріст може вказувати на низький контроль над непродуктивними витратами або

тимчасову нестабільність в операційній діяльності. У результаті прибуток від операційної діяльності зменшився на 75,7 %, а чистий прибуток підприємства скоротився на 96,1 % порівняно з попереднім роком. Фактично, фінансовий результат до оподаткування становив лише 458 тис. грн у 2024 році проти 11718 тис. грн у 2023 році, що є критичним сигналом щодо загального погіршення ефективності управління фінансовими потоками.

7. Усі три показники ліквідності демонструють позитивну динаміку протягом аналізованого періоду. Це свідчить про загальне покращення фінансової гнучкості та платоспроможності підприємства, що є сприятливим сигналом для кредиторів та інвесторів.

8. Фінансовий стан підприємства характеризується відносною стабільністю за структурними показниками, проте ефективність його діяльності значно знизилася. Зменшення рентабельності активів і власного капіталу свідчить про проблеми в дохідності, які потребують аналізу витрат, доходів та операційної діяльності. Незважаючи на це, підприємство демонструє позитивну динаміку у власному забезпеченні оборотних засобів, що створює потенціал для відновлення ефективності за умови оптимізації фінансової політики.

9. У 2024 році підприємство продемонструвало покращення ділової активності: зросла ефективність використання активів, скоротилися операційні цикли та оборотність запасів, водночас збільшилися продажі. Однак зростання прибутку не відповідає темпам збільшення доходу, що потребує уваги до контролю витрат і рентабельності.

10. Оцінивши фінансовий стан підприємства, стало зрозуміло, що існуючий технологічний процес механічного цеху характеризується високою трудомісткістю, яка у 2024 році склала 309078,1 н/г, а одним із «вузьких місць» технологічного процесу цеху являється висока трудомісткість обробки деталей. З метою зниження трудомісткості, що в свою чергу дозволить знизити собівартість випускаємої продукції, запропоновано провести модернізацію карусельного верстата розташованого у механічному цеху.

11. Модернізація карусельного верстата полягає у встановленні на нього приладу для електроконтактної обробки деталей, тобто заміні механічної обробки деталей із зносостійких матеріалів і сплавів на електроерозійну обробку. Це дозволяє досягти високої продуктивності обробки високоміцних конструкційних металевих матеріалів при використанні відносно нескладного обладнання, використання якого дозволяє збільшити обсяги виробництва, знизити собівартість продукції та підтримувати належний рівень платоспроможності, ліквідності й прибутковості. Сума необхідних інвестицій на реалізацію даного заходу складає 214405 грн.

12. У результаті впровадження проєкту спостерігається покращення ключових показників фінансової та виробничої діяльності підприємства, а саме: зниження витрат на одну гривну товарної продукції на -1,41%; збільшення чистот прибутку підприємства на 52,61%; зростання рентабельності продукції +0,07%; виручка від реалізації продукції збільшився на 1,46% або на 4256,97 тис. грн., і склала 296531,97 тис. грн.; показник фондівіддачі активної частини основних фондів зріс на 0,04 грн. та склав 3,53 грн.

13. Показники фінансової стійкості підприємства, свідчать про стабільне забезпечення підприємства власними ресурсами та невелике покращення ефективності управління капіталом і активами. Відсутність різких змін також говорить про консервативну та контрольовану фінансову політику.

14. Зміни показників за проєктом свідчать про те що, запропонований захід модернізації карусельного верстата позитивно вплине на фінансово-виробничу діяльність ТОВ «Дніпроремонтважмаш». Реалізація проєкту мала позитивний вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Досягнуто зростання прибутковості, покращено використання ресурсів та зміцнено фінансову стабільність. У подальшому доцільно зосередитись на підвищенні продуктивності та ефективності використання нових основних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств. К.: Ніка-Центр, 2011.
2. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент підприємства: теорія і практика. К.: Ніка-Центр, 2017.
3. Балабанов І. Т. Складові оцінки управління фінансовими ресурсами підприємств. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tppe/
4. Вівчар О. Й., Кос Т. Ю. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. № 4 (116). С. 115–119.
5. Денисенко М.П. 3 Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. *Економіка і держава*. 2019. № 12. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.61>.
6. Давиденко Н.М. Особливості фінансової політики підприємств в умовах нестабільності. – *Економіка і держава*, 2019, №2.
7. Зятковський І. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 356 с.
8. Іванченкова Л. В., Долинська О. О. Методологія моніторингу, аналізу и контролю фінансово-економічних результатів підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Т. 3. № 4. С. 106–117
9. Єсаян Е. М. Диверсифікація джерел формування фінансових ресурсів акціонерних товариств URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/Stat/19PDF.pdf.
10. Кіреєва А.І. Фінансовий менеджмент: теорія і практика. Харків: Фактор, 2020.
11. Коваленко В.М. Фінансовий аналіз підприємств: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2019.
12. Коваль С. Л. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансових результатів діяльності банківських установ. *Методологічні проблеми фінансової теорії та практики* : зб. наук. праць. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. С. 45-49.

13. Костецький В.В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2010. №4 (29). С. 135-145.

14. Кужелєв М. О., Нечипоренко А. В. Вплив поведінкових факторів на управління фінансовою діяльністю корпорації: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 2. С.154–168.

15. Левкович О. Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. *Ефективна наука*. 2022. № 5. С. 23–30.

16. Мамонтова Н. А., Присяжнюк А. О. Фінансовий стан підприємства: сутність, мета та методи аналізу. URL: <https://naub.oa.edu.ua/finansovuj-stan-pidpryemstvasutnis/>.

17. Нікіфоров Г.С. Теоретичні основи фінансової стратегії підприємства. К.: ДУФМТ, 2018.

18. Нікіфоров Г.С. Фінансова діяльність підприємства: теоретичні та практичні аспекти. К.: Вид-во «Наукова думка», 2015.

19. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки кризового стану промислових підприємств. URL: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/20_2019/55.pdf.

20. Панасюк Б.М., Шулик Ю.В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. Науковий блог. 2019. № 3. С. 141–148. URL: <https://bit.ly/3CXL4Jh>.

21. Романишин В. О., Бернацька А. О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 54–62. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.2.54.

22. Танклевська Н. С. Управління грошовими потоками підприємства: теорія і практика: монографія / Н. С. Танклевська. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – 212 с.

23. Танклевська Н. С. Основи управління грошовими потоками підприємств. *Бізнес-інформ*. 2017. № 12. С. 107-110.

24. Чемчикаленко Р.А., Сукрушева Г.О., Ткаченко А.Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск 27. С. 350–354. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/56.pdf.

25. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2018. № 3. С. 173–180. URL: http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf

26. Brigham E.F., Ehrhardt M.C. *Financial Management: Theory & Practice*. – Cengage Learning, 2022.

27. Keynes J.M. *The General Theory of Employment, Interest and Money*. – London: Macmillan, 1936.

28. McConnell, R. *Economics: Principles, Problems, and Policies*. 14th ed., New York: McGraw-Hill, 2019.

29. Ross S.A., Westerfield R.W., Jordan B.D. *Essentials of Corporate Finance*. – McGraw-Hill Education, 2021.

30. Smith, S. *Foundations of Finance: A Global Perspective*. London: Routledge, 2020.

ДОДАТКИ

Додаток А

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ «ДНІПРОРЕМОНТВАЖМАШ»

Статті	2022 р	2023 р	2024 р
Дохід (виручка) від реалізації продукції	236415	2757250	350730
Податок на додану вартість	34283	45954	58455
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	202132	229771	292275
Собівартість реалізованої продукції	121853	149012	206996
Валовий прибуток	80779	80759	85279
Інші операційні доходи	24663	27867	94293
Адміністративні витрати	35439	37581	39514
Витрати на збут	28125	30032	42988
Інші операційні витрати	21887	29094	94177
Прибуток від операційної діяльності	19991	11919	2893
Інші фінансові доходи	68	34	198
Інші доходи	2810	3305	2854
Фінансові витрати	12973	1546	2517
Інші витрати	1485	1994	2970
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	8411	11718	458
Податок на прибуток від звичайної діяльності	2031	2930	115
Чистий прибуток (збиток)	6380	8788	343

ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Елементи витрат	2022 р	2023 р	2024 р
Матеріальні витрати	109798	112366	149848
Витрати на оплату праці	3873	5189	66419
Відрахування на соціальні заходи	15764	18796	24268
Амортизація	6139	6171	6062
Інші операційні витрати	29758	33352	47029
Разом	165332	222474	293626